

“Ἔργω εἶμι
ἢ ὁδῶς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. ιδ' 6)

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐργῶ λαλῶ ὑμῖν,
πνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. Γ' 63)

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

Ἔτος 111ον | Ἰανουάριος 2021 | 4352

† ΑΡΧΙΜ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΔΗΣ 1925 - 2020

Στις 11 Δεκεμβρίου ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ ἀδελφὸς τῆς Ἀδελφότητός μας π. Καλλίνικος Δασκαλούδης, ὁ ὁποῖος διῆγε ἕναν βίο ἀφοσιώσεως στὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο τῆς Ἀδελφότητος, μάλιστα δὲ στὶς Χριστιανικὲς Μαθητικὲς Ὅμαδες, στὶς ὁποῖες προσέφερε ἀνεκτίμητες ὑπηρεσίες ἀπὸ τὴ στιγμὴ κιόλας τῆς γέννησής τους.

Ὁ π. Καλλίνικος Δασκαλούδης, υἱὸς τοῦ Ἀπόστολου Δασκαλούδη ἀπὸ τὴ Νικήσιανη Καβάλας καὶ τῆς Ζηνοβίας τὸ γένος Λασκαρίδης ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη, γεννήθηκε στὴ Θεσσαλονίκη στὶς 4 Δεκεμβρίου 1925. Σὲ ἡλικία 4 ἐτῶν ἡ οἰκογένειά του δοκιμάσθηκε ἀπὸ τὴν ξαφνικὴ ἀπώλεια τοῦ πατέρα ἀπὸ καρδιακὴ προσβολή. Τὸν σκληρὸ ἀγῶνα τοῦ βιοπορισμοῦ τὸν ἔκανε ἀκόμα πιὸ σκληρὸ τὰ ἐπόμενα χρόνια ἡ δοκιμασία τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς. Ὁ ἴδιος ὁ Κωνσταντῖνος, ὅπως ἦταν τὸ βαπτιστικὸ του ὄνομα, ὀλοκλήρωσε τὴ φοίτησή του στὸ Δημοτικὸ λίγο πρὶν τὸν πόλεμο, ἀπὸ τὸ 1939 μέχρι τὸ 1941 φοίτησε, ἐργαζόμενος παράλληλα, στὴν Ἀπογευματινὴ Ἐμπορικὴ Σχολὴ (Γυμνάσιο) καὶ ἀπὸ τὸ 1942 μέχρι τῆς ἀποφοιτήσεώς του τὸ 1945, μὲ κάποια ἀναγκαστικὰ διαλείμματα, στὴν Ἡμερησίαν Ἐμπορικὴ Σχολὴ (Λύκειο).

Καὶ ὅμως, μέσα στὰ ζοφερὰ αὐτὰ χρόνια τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς, ὁ μικρὸς Κωνσταντῖνος ἀξιώθηκε νὰ ζήσει ἐμπειρίες ἀπὸ αὐτὲς ποὺ σημάδεψαν ὅσους τὶς ἔζησαν, στὸ πλαίσιο τῶν κατηχητικῶν σχολείων ποὺ λειτουργοῦσαν στὴ Θεσσαλονίκη ὑπὸ τὴν πνευματικὴ καθοδήγηση τῆς Ἀδελφότητος ἢ «Ζωή», προσφέροντας σπουδαῖο ἔργο, κοινωνικὸ (μὲ πιὸ χαρακτηριστικὴ ἐκδήλωση τὰ περίφημα, σωτήρια γιὰ τὸν πεινασμένο λαὸ τῆς συμπρωτεύουσας, «κατηχητικὰ συσσίτια»), ἔθνικὸ (κυρίως μὲ τὴν ἀντίσταση στὰ δόλια σχέδια τῶν Βουλγάρων γιὰ τὴ Μακεδονία), πρωτίστως ὅμως πνευματικὸ ἔργο, ὑπὸ τὴν καθοδήγηση τῶν πατέρων τῆς Ἀδελφότητος Λεωνίδα Παρασκευόπουλου καὶ Φωτίου Σταματόπουλου καὶ τοῦ θεολόγου Ἀθανάσιου Φραγκόπουλου.

Στὴ Θεσσαλονίκη ὑπῆρξε ἀπὸ τοὺς ἱστορικοὺς πρωτοπόρους ἑπτὰ νέους ποὺ ὑπὸ τὴν πνευματικὴ καθοδήγηση τοῦ π. Λεωνίδα Παρασκευόπουλου ἴδρυσαν τὸ 1943 τὴν «Ἀδελφοσύνη», ποὺ ἀργότερα ἀπλώθηκε σὲ ὀλόκληρη τὴν Ἑλλάδα ἐξελισσόμενη στὶς περίφημες «Χριστιανικὲς Μαθητικὲς Ὅμαδες» (ΧΜΟ). Οἱ Χριστιανικὲς Μαθητικὲς Ὅμαδες σημάδευσαν τὴ ζωὴ του, ἀλλὰ

καὶ σημαδεύθηκαν ἀπὸ τὴν παρουσία του.

Στὴν Ἀθήνα ἦλθε τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1946, ἀποφασισμένος νὰ ἀφιερωθεῖ στὸ χριστιανικὸ ἔργο «**ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος**» του. Ἐν τῷ μεταξύ, εἰσήχθη καὶ φοίτησε στὴν Πάντειο Σχολή, ἐργαζόμενος παράλληλα στὴν Ἀδελφότητα, στὴν ὁποία εἰσήλθε ἐσωτερικὸς τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1947, ἔγινε δόκιμο μέλος τὸν Αὐγούστο τοῦ 1950 καὶ τακτικὸ μέλος στὶς 16 Ἰουλίου 1953.

Ἐκτοτε δὲν ἔπαυσε ἐκδαπανώμενος στὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο τῆς Ἀδελφότητος. Πέρα ἀπὸ τὶς ἄλλες του ποικίλες διακονίες στὴν Ἀδελφότητα, προσέφερε κατεξοχὴν στὶς Χριστιανικὲς Μαθητικὲς Ὅμαδες, τὶς ὁποῖες ὑπῆρξε διαδοχικὰ ὡς ὀμαδάρχης, ὡς τοπικὸς ἔφορος, ὡς φροντιστηρίαρχος καὶ ὡς γενικὸς ὑπεύθυνος τῶν Ὁμάδων Ἀρρένων. Ἄλλωστε ὁ ἴδιος, ὅπως ἐλέχθη χαρακτηριστικὰ κατὰ τὴν ἐξόδιο ἀκολουθία, «**ἔμεινε στὴν ψυχὴ καὶ στὴν καρδιὰ ἕνα παιδί, ἕνα ὀμαδόπουλο**», κάνοντας πράξη στὸν βίο του τὸν λόγο τοῦ Ἀποστόλου, «**τῆ κακία νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε**».

Τὸ 1995, σὲ ἡλικία πλέον 70 ἐτῶν, χειροτονήθηκε σὲ διάκονο πρῶτα (1 Ὀκτωβρίου) καὶ σὲ ἱερέα εὐθὺς στὴ συνέχεια (8 Ὀκτωβρίου) ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Πειραιῶς, συνεχίζοντας νὰ προσφέρει στὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο, καὶ μάλιστα στὶς ἀγαπημένες του Χριστιανικὲς Μαθητικὲς Ὅμαδες, καὶ ἀπὸ τὴ θέση τοῦ Πνευματικοῦ.

Ὁ π. Καλλίνικος Δασκαλούδης μᾶς ἀφήνει σπουδαία παρακαταθήκη. Στὸ πρόσωπό του συνένωσε σπάνιες ἀρετές. Ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου, ὑπῆρξε «**πρᾶος καὶ ταπεινὸς τῆ καρδία**», εἰρηνοποιός, ἀληθινὸ παράδειγμα μετριοπάθειας, παράλληλα ὅμως καὶ πρότυπο ἀκατάβλητης ἀγωνιστικότητος καὶ πνευματικῆς ἀφοσιώσεως. Ἡ παρουσία του ἀπέπνεε πάντοτε μιὰ γαλήνη σὲ ὅσους συνέβαινε νὰ βρεθοῦν κοντά του. Ὅσοι ἀξιωθήκαμε ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ τὸν γνωρίσουμε ἐνώνουμε τώρα τὶς προσευχὲς μας: «**Χριστὸς σε ἀναπαύσει ἐν χώρα ζώντων καὶ θύρας Παραδείσου ἀνοίξει σοι**». Πιστεύουμε δὲ ὅτι βρῆκε τὴ θύρα τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ ἀνοικτὴ καὶ ἄκουσε τό: «**Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ! ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σὲ καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου**».

ΕΝΑΣ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΑΡΧΙΣΕ

Ο ΧΡΟΝΟΣ κυρίαρχος ἢ τύραννος; Κυρίαρχο τὸν θέλει ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος. Τὸν ἔβαλε ρυθμιστὴ σὲ κάθε ἐκδήλωση τῆς ζωῆς του. Ὑποδουλώθηκε σ' αὐτόν. Ἀντὶ νὰ εἶναι ὁ ἴδιος κύριος ἔδωσε στὸ χρόνο κυριαρχικὰ δικαιώματα. Τὸν ἀξιολογεῖ μονάχα σὲ χρῆμα καὶ σὲ ἀποδοτικότητα. Δὲν τὸν ἱεραρχεῖ. Τὸν χάνει τὴν ὥρα ποὺ νομίζει πὼς τὸν κερδίζει. Καὶ εἶναι ἀληθινὸ χάσιμο, ὅταν αὐτὸς γεμίζει τὰ χέρια, ἐνῶ ἀφήνει ἄδεια τὴν καρδιά. Ὁ χρόνος ὅπωςδήποτε θὰ φύγει. Τὸ ζήτημα εἶναι τί ἀφήνει. Ἄν μᾶς **«πλουτίζει εἰς Θεόν»**, σὲ ἀγάπη πρὸς τοὺς ἀδελφούς, σὲ πρόοδο πνευματικὴ, σὲ ἀναβάσεις καρδιάς, εἶναι χρόνος κερδισμένος. Δὲν φεύγει. Δὲν χάνεται. Θησαυρίζεται καὶ ἀποταμιεύεται κοντὰ σ' Ἐκεῖνον ποὺ **«τὰ ἔτη τοῦ οὐκ ἐκλείψουσιν»** (Ψαλμὸς 101, 28).

“Ενας καινούργιος χρόνος ἄρχισε. Μᾶς τὸν προσφέρει ἡ ἀγάπη τοῦ οὐράνιου Πατέρα. Μᾶς τὸν προσφέρει ὄχι ὡς χρόνο-χρῆμα. Μᾶς τὸν προσφέρει νὰ τὸν χρησιμοποιήσουμε στὴ γῆ, γιὰ νὰ κατακτήσουμε τὸν οὐρανό. Αὐτὸς ὁ χρόνος οὔτε φθείρεται οὔτε φθείρει. Δὲν περνάει καὶ δὲν γερνάει. Προχωρεῖ καὶ καταλήγει στὴν αἰωνιότητα.

Ναί, ὁ χρόνος φεύγει καὶ θὰ φεύγει καὶ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ τὸν συγκρατήσει. Σήμερα ζοῦμε τὸ 2021. Αὔριο θὰ φύγει καὶ αὐτό. Ὁ χρόνος, «πανδαμάτωρ», ἀμείλικτος θὰ φθείρει τὰ πρόσωπα, θὰ ὑποσκάψει τὴν ὑγεία. Τὰ ἴχνη τῆς διαβάσεως τοῦ θὰ εἶναι

ἴχνη συνεχοῦς φθορᾶς. Ὅλα τὰ γερνάει, τὰ παλιώνει. Τὸ χθεσινὸ παιδί εἶναι σήμερα ἄνδρας. Ἡ χθεσινὴ γυναίκα εἶναι σήμερα κυρτωμένη γερόντισσα. Τὰ βελούδινα πρόσωπα γεμίζουν ρυτίδες. Τὰ κατάμαυρα πυκνὰ μαλλιά ἀραιώνουν σὲ γκρίζους κροτάφους.

Ναί, ὅλα περνοῦν, ὅλα γερνοῦν. Ἐνας μένει ἀναλλοίωτος. Μονάχα ὁ Θεὸς δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὸν χρόνο καὶ τὴ φθορά. **«Σὺ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν»**. Εἶσαι πάντοτε ὁ ἴδιος καὶ τὰ ἔτη σου θὰ εἶναι ἀτελείωτα. Ἄφθαρτος ὁ Θεός, **«ἀεὶ ὢν, ὡσαύτως ὢν»**, ἀναλλοίωτος καὶ ἀμετάβλητος εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐξουσιαστὴς τοῦ χρόνου. **«Χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία»** γιὰ τὸν Θεό. Καὶ ὄχι μόνο ὁ Θεὸς μένει ἀφθαρτος καὶ ἀναλλοίωτος. Ἄφθαρτοι καὶ ἀναλλοίωτοι μένουν καὶ θὰ μένουν καὶ ὅσοι εἶναι στενὰ συν-

δεδεμένοι μαζί Του. **«Ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα»** (Α΄ Ἰωάν. β΄ 17). Αὐτὸς δὲν γερνά. Ἡ καρδιά του μένει πάντα νέα. Οἱ ρυτίδες τοῦ χρόνου δὲν τὴν ἀγγίζουν. Γιατὶ ἡ ἀγάπη ἔχει μέσα της τὸ στοιχεῖο τῆς αἰωνιότητας. Εἶναι αἰώνια. Ἡ φθορὰ δὲν τὴν προσβάλλει.

Ἔτσι καὶ ἂν ὁ χρόνος φεύγει. Καὶ ἂν κάποτε μᾶς κοστίζει νὰ βλέπουμε τὶς σωματικὲς ἢ τὶς διανοητικὲς δυνάμεις μας νὰ ὑποχωροῦν. Καὶ ἂν ἀγαπητὰ μας

πρόσωπα, πολὺ δικοὶ μας ἄνθρωποι, φεύγουν ἀπὸ τὸν κόσμο. Καὶ ἂν οἱ ἀσθένειες γίνονται μόνιμος καὶ ἐνοχλητικὸς ἐπισκέπτης στὴ ζωὴ μας. Ὅμως ἡ σκέψη μας δὲν θὰ αἰχμαλωτίζεται ἀπὸ αὐτά. Γιὰ τὸν πιστὸ **«εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρα τῆ ἡμέρα»** (Β΄ Κορινθ. δ΄ 16).

Ἀνήκουμε σ' Ἐκεῖνον ποὺ διεκήρυξε: **«Ἴδου καινὰ ποιῶ πάντα»** (Ἀποκ. κα΄ 5). Εἶναι ὁ αἰώνιος Κύριος, ὁ Νεοποιός, **«νεοποιεῖ τοὺς γηγενεῖς»**. Κοντὰ Του δὲν ὑπάρχουν ἡλικίες. Δὲν ὑπάρχουν χινοσκέπαστα γηρατεία. Δὲν ὑπάρχουν χρόνος καὶ καιροὶ ποὺ προκαλοῦν φθορά. Ὑπάρχει αἰώνια νεότητα. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι πλασμένοι γιὰ τὴν αἰωνιότητα. Ἄνθρωποι ποὺ ὄχι μόνο προσδοκοῦν τὴν αἰωνιότητα. Ζοῦν μέσα τους καὶ προαπολαμβάνουν τὴν χαρὰ τῆς αἰωνιότητας, διότι πιστεύουν στὸν Αἰώνιο. Σ' Αὐτόν ποὺ μᾶς διαβεβαίωσε, ὅτι **«ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἔχει ζωὴν αἰώνιον»** (Ἰωάν. ε΄ 24).

Ἐνας καινούργιος χρόνος ἄρχισε. Μᾶς τὸν προσφέρει ἡ ἀγάπη τοῦ οὐράνιου Πατέρα. Μᾶς τὸν προσφέρει ὄχι ὡς χρόνο-χρῆμα. Μᾶς τὸν προσφέρει ὄχι γιὰ νὰ τὸν ξοδεύσουμε ἄσκοπα. Οὔτε κἂν νὰ τὸν κερδίσουμε γιὰ τὴν γῆ. Μᾶς τὸν προσφέρει νὰ τὸν χρησιμοποιήσουμε στὴ γῆ, γιὰ νὰ κατακτήσουμε τὸν οὐρανό. Αὐτὸς ὁ χρόνος οὔτε φθείρεται οὔτε φθείρει. Δὲν περνάει καὶ δὲν γερνάει. Προχωρεῖ καὶ καταλήγει στὴν αἰωνιότητα. Εἶναι τὰ σκαλοπάτια ποὺ μᾶς φέρνουν πιὸ κοντὰ στὸν Αἰώνιο καὶ Ἄφθαρτο. Μᾶς φέρνει πιὸ κοντὰ στὴν ὥρα τῆς ποθητῆς συναντήσεώς Του. Προσεγγίζει τὴν ὥρα τοῦ θριαμβευτικοῦ ἐρχομοῦ Του, ὅταν θὰ ἔλθει γιὰ νὰ μᾶς ἀναστήσει. Νὰ μᾶς ἀφθαρτοποιήσει καὶ νὰ μᾶς κάνει μετόχους τῆς ἀτελεΐτης χαρᾶς τῆς βασιλείας Του.

Ἀντιμετωπίζουμε ἔτσι τὸν χρόνο ποὺ περνάει; Θὰ ἀντιμετωπίσουμε ἔτσι τὸν χρόνο ποὺ ἔρχεται; Τὸ εὐχόμεσθε ὀλοψύχως σὲ ὅλους τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστες μας.

ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

Τρεῖς μέγιστοι φωστῆρες τῆς Οἰκουμένης

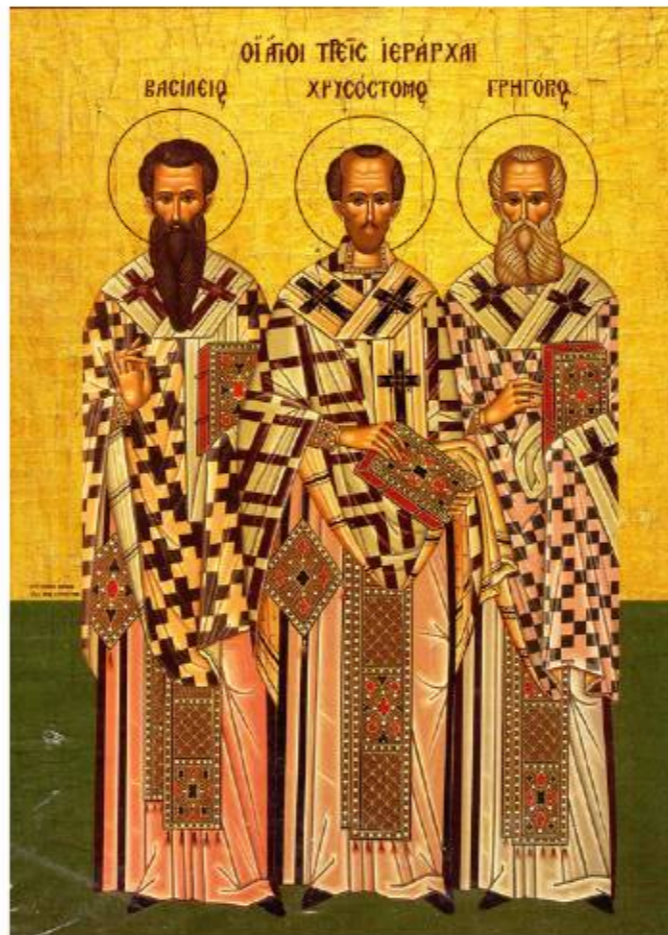
Ἡ Ἐκκλησία μας ἔνωσε τὰ τρία μεγάλα ὀνόματα: Βασιλείου τοῦ μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, σὲ μιὰ μνήμη καὶ σὲ μιὰ τιμὴ στὶς 30 Ἰανουαρίου. Καὶ δίκαια. Γιατὶ τὸ μεγαλεῖο τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν εἶναι ἀξεπέραστο. Μὲ τὴν πληρότητα καὶ τὴν ἁρμονία ποὺ τοὺς διακρίνει στέκονται ἀσύγκριτοι. «Ὅ,τι κυρίως μᾶς θαμπώνει εἶναι ἡ θαυμαστὴ πνευματικὴ λάμψη ποὺ παρουσίασαν στὴ ζωὴ τους.» Ἦταν συγχρόνως σοφοὶ ἐπιστήμονες καὶ συγγραφεῖς, δεινοὶ ρήτορες, μεγάλοι κοινωνικοὶ ἐργάτες, προστάτες τῶν πονεμένων, μὰ πάνω ἀπὸ ὅλα ἅγιοι, ἀλύγιστοι ἀγωνιστὲς στὸν στίβο τῶν ἀρετῶν, ἥρωες καὶ μάρτυρες.

Ἐφάρμοσαν πρῶτοι αὐτοὶ ὅσων τὴν ἐφαρμογὴ ζητοῦσαν ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ἀπαιτητικοὶ πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὸν ἑαυτό τους παρὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καλλιέργησαν ὅλες τὶς ἀρετές. Γράφει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος γιὰ τὸν φίλο του Μέγα Βασίλειο καὶ ἰσχύει καὶ γιὰ τοὺς Τρεῖς Μεγίστους Φωστῆρες: «Ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἄλλοι κατορθώνουν κάποιο εἶδος ἀρετῆς, ἄλλοι μερικὰ ἀπὸ τὰ πολλά τῆς εἶδη. Κανεὶς ὅμως ἀπὸ ὅσους ἐμεῖς ξέρουμε δὲν κατόρθωσε νὰ τὰ πετύχει ὅλα στὸν τέλειο βαθμὸ... ἐκτὸς τοῦ Βασιλείου, ποὺ ἀπέκτησε σὲ μεγάλο βαθμὸ ὅλα τὰ εἶδη τῆς ἀρετῆς...».

Δίπλα στὴν σπάνια αὐταπάρνηση ποὺ ἔδειξαν μοιράζοντας τὰ πάντα στοὺς φτωχοὺς, καλλιέργησαν οἱ Τρεῖς μεγάλοι Ἱεράρχες καὶ τὴν ἀληθινὴ ταπεινοσύνη καὶ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ χαρακτῆρος. Παρουσιάζονταν παντοῦ ἀκέραιοι καὶ ἀδιάφθοροι. Δύσκολο νὰ καλλιεργηθοῦν αὐτὲς οἱ ἀρετές, ὅταν ζεῖ κανεὶς μέσα σ' ἓνα κόσμο διαφθορᾶς καὶ συμβιβασμοῦ. Καὶ οἱ Τρεῖς μεγάλοι Πατέρες σὲ τέτοιο κόσμῳ ζοῦσαν. Ἔμεναν ὅμως ἀκέραιοι. Γι' αὐτοὺς ὁ Θεὸς καὶ ἡ θεία Του ἀλήθεια δὲν ἦταν ἓνα ἀντικείμενο καθαρῆς γνώσεως, ἀλλὰ μιὰ βιωματικὴ ἐμπειρία, μιὰ ζωντανὴ πραγματικότητα, πηγὴ εἰρήνης καὶ χαρᾶς. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἦταν ἓνα περιδέραιο ἐντολῶν, ἀλλὰ ἓνα βίωμα. Διέσχιζαν τὰ χᾶν μὲ τὰ πύρινα φτερὰ τῆς πίστεώς τους.

Ἦταν καὶ οἱ Τρεῖς ἅγιοι Ἱεράρχες προσγειωμένοι στὴ ζωὴ καὶ ἀλύγιστοι ἀγωνιστὲς τοῦ καλοῦ. Μελετώντας τὰ πολλὰ ἔργα ποὺ μᾶς ἄφησαν, διαπιστώνουμε πὼς ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ ἀγωνιστὲς ποὺ πάλαιψαν σκληρὰ καὶ μπόρεσαν νὰ ξεπεράσουν, χάρη στὸν πνευματικὸ τους δυναμισμό, ἀνθρώπινες ἀδυναμίες καὶ ἐλλείψεις. Καὶ ἀκόμα περισσότερο. Ἔγιναν ὑποδείγματα ἀρετῆς καὶ ἀγιότητας γιὰ ὅλους τοὺς κατοπινούς αἰῶνες.

Ἐνα δεῦτερο στοιχεῖο ποὺ παρουσίασαν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες ἦταν ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ ἀγωνιστικότητα, τὸ θάρρος καὶ ἡ παρρησία. Ἄς θυμηθοῦμε τὸν ὑπέροχο διάλογο τοῦ Μ. Βασιλείου μὲ τὸν Μόδεστο. Ὄταν ὁ Μόδεστος, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ αὐτοκράτορα, τὸν ἀπειλεῖ μὲ δέσμευση τῆς παρουσίας του, ἐξορία, βασανιστή-

ρια, θάνατο, ὁ ἀτρόμητος Ἱεράρχης τοῦ ἀπαντᾷ: Τίποτα ἀπὸ αὐτὰ δὲν φοβᾶμαι, γιατί θὰ μὲ στείλουν γρηγορότερα στὸν Θεό, γιὰ τὸν Ὅποιο ζῶ καὶ πολιτεύομαι... καὶ πρὸς τὸν Ὅποιο ἀπὸ καιρὸ τώρα σπεύδω. Καὶ προσθέτει: «Πῦρ καὶ θῆρες καὶ οἱ τὰς σάρκας τέμνοντες ὄνυχες τρυφή ἐστὶν ἡμῖν ἢ κατάπληξις ἀκουέτω ταῦτα καὶ βασιλεύς». Ἡ φωτιὰ καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ κοφτερὰ νύχια ποὺ σχίζουν τὶς σάρκες, ἀποτελοῦν γιὰ μᾶς εὐχαρίστηση καὶ ὄχι φόβο. Ἄς τὰ ἀκούσει αὐτὰ καὶ ὁ βασιλιάς.

Τί δύναμη εἶχε τοῦτος ὁ ἄνθρωπος! Μποροῦσε νὰ σταθεῖ ὀλόϊσιος ἀντίκρου

στὸν αὐτοκράτορα καὶ νὰ μὴ δειλιάσει. Νὰ ὑπομείνει ὅλους τοὺς θανάτους καὶ νὰ μὴ λυγίσει!

Τὸ ἴδιο ἄκαμπτο θάρρος ἔδειξε ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος μπροστὰ στοὺς αἰρετικούς καὶ ἔσωσε τὴν Ὁρθοδοξία. Τὴν ἴδια στάση τήρησε καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος μπροστὰ στὴν αὐτοκράτειρα Εὐδοξία καὶ τοὺς διώκτες του. Γι' αὐτὸ καὶ ἐξορίστηκε καὶ καταξιώθηκε μὲ μαρτυρικὸ θάνατο. Αὐτὸς ὁ ἐξαιρετός ἡγέτης, ὁ ἀκαταπόντος φλογερὸς Μαχητής, προπηλακίζεται, ὑβρίζεται, πεθαίνει ἐξόριστος στὰ βάρη τῆς Ἀσίας.

Ὅλα αὐτὰ τὰ πέτυχαν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες, γιατί ζοῦσε μέσα τους ὁ Κύριος καὶ Θεὸς τους. Ἦταν θεοφόροι! Ἦταν Χριστοφόροι! Ἦταν πνευματοφόροι. Ἀνέβηκαν στὰ ὕψη, ὅπως ὁ ὕμνωδός τους μᾶς θυμίζει «τῆς Χριστοῦ ἀγαπήσεως». Ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἦταν τὸ ψωμὶ ποὺ χόρταινε τὴν πείνα τους. Ἦταν τὸ κρυστάλλινο νερό, ποὺ ἔσβηνε τὴ δίψα τους. Ὁ Κύριος ἦταν ὁ μοχλὸς κάθε πράξεώς τους. Ἦταν ἡ κινητήρια δύναμη ποὺ τοὺς ἀνέβασε στὰ ἀπροσπέλαστα ὕψη τῆς ἀγιότητας καὶ τοῦ ἥρωισμοῦ...

Αἰῶνες ἔχουν κυλήσει. Ὅμως καὶ σήμερα ὅπως καὶ τότε, οἱ πολλοὶ ζοῦμε μέσα στὴν ὀμίχλη τῆς ἀμφιβολίας, τοῦ ὑλισμοῦ. Γι' αὐτὸ μᾶς εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ὑπενθύμιση τῆς ζωῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, Μεγάλου Βασιλείου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Μᾶς εἶναι ἀπαραίτητη γιατί ἡ ζωὴ μας καὶ σήμερα εἶναι πορεία, «μεταβάσεως ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανόν». Γιὰ νὰ φθάσουμε ὅμως στὸ τέρμα αὐτῆς τῆς πορείας καὶ νὰ μὴν περιπλανηθοῦμε «καθ' ὁδόν», χρειάζομαστε φωτεινούς καὶ ἀσφαλεῖς δεῖχτες, μεγάλες κατευθυντήριες γραμμὲς ποὺ θὰ δείχνουν τὸ σωστὸ δρόμο. Καὶ τέτοιοι «δρομοδείχτες» καὶ γιὰ μᾶς εἶναι οἱ «Τρεῖς Φωστῆρες τῆς Τρισηλίου Θεότητος...»

Μὲ τὴν διδασκαλία τους καὶ μάλιστα μὲ τὴν φωτεινὴ, ἀγία ζωὴ τους μᾶς δείχνουν τὴν πορεία πρὸς τὴν ἀληθινὴ ἐπιτυχία ποὺ κατάληξη ἔχει τὸν Οὐρανό. Οἱ ἀρετές τους, ἡ ἀγιότητά τους, ἡ πίστη τους, ἡ ἀγωνιστικότητά τους, ἡ αὐταπάρνησή τους, ἡ θυσία τους εἶναι «ἀστέρια φωτεινὰ» γιὰ τὴ ζωὴ μας. Γιὰ μιὰ ζωὴ ποὺ νὰ ἀξίζει νὰ τὴν ζεῖ πραγματικὰ ὁ κάθε ἄνθρωπος.

« Ἀδελφοί, ἐνὶ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. Διὸ λέγει·

ἀναβάς εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις. Τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; Ὁ καταβάς αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. Καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐφεσ. δ' 7-13
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. δ' 12-17

μὲν Ἀποστόλους, τοὺς δὲ Προφήτας, τοὺς δὲ Εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ Ποιμένας καὶ Διδασκάλους, πρὸς τὸν

καταρτισμὸν τῶν Ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ».

ΤΟ ΔΙΠΛΟ ΘΑΥΜΑ

«Ὁ καταβάς αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβάς».

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ποὺ κατέβηκε μὲ τὴν ἐνανθρώπισή του στὴ γῆ μας, εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος, ποὺ μὲ τὴν Ἀνάληψή του ἀνέβηκε στὰ ὕψη τοῦ οὐρανοῦ, στὰ δεξιὰ τοῦ θρόνου τοῦ οὐράνιου Πατέρα.

ΚΑΤΕΒΗΚΕ ΑΠΟ ΑΓΑΠΗ

Ὁ Ἰησοῦς, ὁ Λυτρωτὴς μας «ἐκκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη» (Ψαλμ. ιζ' 10). Γεμάτος ἀγάπη ἦλθε κοντά μας ὡς διδάσκαλος, ὡς ἀδελφὸς καὶ ὡς γιατρός.

Μᾶς μίλησε μ' ἓνα γνήσιο ἐνδιαφέρον καὶ μᾶς πρόσφερε τὴν ἀλήθεια. Μᾶς ἔδειξε ποιὸς εἶναι ὁ πνευματικὸς κόσμος, τί σημαίνει ζωὴ, τί σημαίνει θάνατος. Ὅπως ὁ πατέρας μὲ πολλὴ ἀγάπη διδάσκει καὶ καθοδηγεῖ τὸ παιδί του, ἔτσι καὶ ὁ Θεάνθρωπος Κύριός μας μᾶς μίλησε μὲ τόνο γλυκὸ καὶ μὲ γλῶσσα ἀγνὴ φανερώνοντάς μας ἀκριβῶς αὐτὲς τὶς ἀλήθειες, ποὺ λαχταράει ἡ ψυχὴ μας καὶ ἔχει ἀπόλυτη ἀνάγκη ἢ ὑπαρξή μας.

Ταυτόχρονα μᾶς παραστάθηκε ὡς ἀδελφός. Πόνεσε, ὅταν εἶδε παραλυτικούς καὶ τυφλοὺς καὶ ἄλλους ἀρρώστους πολλοὺς καὶ «ἐθεράπευσεν αὐτούς» (Ματθ. δ' 24). Συμμερίστηκε τὸν πόνο τῆς χήρας, ποὺ βιάζετο βαριά θλιμμένη, πίσω ἀπὸ τὸ φέρετρο τοῦ μονακριβοῦ παιδιοῦ της καὶ «ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ» (Λουκ. ζ' 13) καὶ ἀνέστησε τὸ νεκρὸ παιδί της. Δάκρυσε, ὅταν σταμάτησε μπροστὰ στὸ μνήμα τοῦ νεκροῦ Λαζάρου καὶ «φωνῆ μεγάλη ἐκραύγασε· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω» (στ' 43). Πρόσφερε σὲ πολλοὺς ἀνθρώπους τὴν θεραπεία. Γέμισε τὴν γῆ μας μὲ θαύματα ἀγάπης.

Καὶ τὸ τρίτο, τὸ πιὸ μεγάλο: Ὁ Κύριος Ἰησοῦς, μᾶς παραστάθηκε καὶ ὡς γιατρὸς τῶν ψυχῶν μας. Ἐπλυνε καὶ θεράπευσε ὄχι μονάχα τὰ τραύματα τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ τὰ βαθιὰ τραύματα τῆς ψυχῆς μας. Τὸ σκεπτόμαστε; Ὁ Κύριος γιὰ νὰ θεραπεύσει τὰ τραύματα τῆς ψυχῆς μας, δὲν χρησιμοποίησε βότανα καὶ φάρμακα. Πρόσφερε τὸ ἴδιο τὸ αἷμα του. Μὲ αὐτὸ τὸ θεῖο καὶ ἀτίμητο φάρμακο μᾶς καθάρισε ἀπὸ κάθε ἀμαρτία. Ὁ ἐκλεκτὸς μαθητὴς του, ὁ ἀπόστολος Πέτρος, μᾶς τονίζει: «οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ

ἀσπίλου Χριστοῦ» (Α' Πέτρ. α' 18,19). Εἶναι ὁ μοναδικὸς γιατρός, ποὺ ἔδωσε τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του γιὰ τὴν ἄρρωστη καὶ ἀμαρτωλὴ ἀνθρωπότητα.

ΙΔΙΟΣ ΣΤΗ ΓΗ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ποὺ κατέβηκε στὴ γῆ, εἶναι ὁ ἴδιος, ποὺ ζεῖ αἰώνια στὸν οὐρανό.

Ἔτσι, ὁ Λυτρωτὴς μας, ὁ διδάσκαλός μας, ἐξακολουθεῖ νὰ μᾶς διδάσκει μὲ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ποὺ βρίσκεται ἀνάμεσά μας καὶ ζεῖ στὴν Ἐκκλησία μας καὶ μᾶς «ὀδηγεῖ εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν» (Ἰωάν. ιστ' 13). Ὁ ἴδιος μᾶς βεβαίωσε, ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο δὲν θὰ διδάξει κάτι τὸ ξεχωριστὸ καὶ ξένο πρὸς τὴν δική του διδασκαλία, ἀλλὰ θὰ φανερώσει πληρέστερα τὸ δικό του θέλημα. «Οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ... ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν» (Ἰωάν. ιστ' 13, 15).

Ἀκόμη, ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ὁ μεγάλος μας ἀδελφός, ποὺ ξέρεي τοὺς πόνους μας καὶ τοὺς βλέπει καὶ ἀναλαμβάνει νὰ μεσιτεύσει γιὰ μᾶς καὶ νὰ ἰκετεύσει στὸ θρόνο τοῦ οὐράνιου καὶ αἰώνιου Πατέρα. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μᾶς τὸ τονίζει ἰδιαίτερα αὐτό: «Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθεῖσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν». Δὲν ἔχουμε ὡς ἐκπρόσωπό μας ἀρχιερέα, ποὺ ἀγνοεῖ τὶς ἀδυναμίες μας καὶ τὶς δυσκολίες μας. Ὁ δικός μας μεσίτης μᾶς ξέρει πολὺ καλά, γιὰ τὴν ἔξησέ ἀνάμεσά μας. Εἶναι «πεπειραμένος κατὰ πάντα καθ' ὁμοίότητα χωρὶς ἀμαρτίας» (Ἐβρ. δ' 15). Ἐπειδὴ μᾶς ξέρει, γι' αὐτὸ καὶ μπορεῖ νὰ μᾶς κατανοήσει καὶ νὰ μᾶς βοηθήσει. Καὶ ἰκετεύει ἀκατάπαυστα στὸν θρόνο τῆς χάριτος γιὰ μᾶς τοὺς ἀδύνατους ἀνθρώπους.

Ὅμως ὄχι μόνο ὡς ἀδελφός, ἀλλὰ καὶ ὡς γιατρός ἐξακολουθεῖ νὰ μᾶς προσφέρεται. Ἐκεῖ στὸν οὐράνιο θρόνο του βρίσκεται μὲ τὴν ιδιότητα τοῦ ἀρνίου καὶ στέκεται «ὡς ἐσφαγμένον» (Ἀποκάλ. ε' 6). Φέρνει τὰ ἴχνη τῆς αἱματηρῆς προσφορᾶς του. Καὶ τὸ αἷμα του αὐτὸ τὸ παρουσιάζει στὸν Πατέρα «ἰλασμὸν ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν» (Α' Ἰωάν. β' 2). Καὶ στὴ γῆ χύνει τὸ αἷμα του, στὸ ἅγιο Ποτήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας, καὶ ἀπὸ κεῖ στὶς ψυχές μας γιὰ νὰ τὶς ἀναγεννήσει καὶ νὰ τὶς τονώσει στὴν καινούργια ζωὴ τῆς μετάνοιας καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ.

«Πείθεσθε τοῖς ἡγου-
μένοις ὑμῶν καὶ ὑπεί-
κετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυ-
πνοῦσιν ὑπὲρ τῶν
ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον
ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι
καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.
Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πεποιθήμεν γὰρ ὅτι
καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλο-
ντες ἀναστρέφεσθαι. Περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ
τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
ΙΒ' ΛΟΥΚΑ (10 ΛΕΠΡΩΝ)
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Έβρ. ιγ' 17-21
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιζ' 12-19

» Ὁ δὲ Θεὸς τῆς
εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν
ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα
τῶν προβάτων τὸν μέ-
γαν ἐν αἵματι διαθήκης
αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι
ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ
θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον
ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν».

ΟΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΜΑΣ ΠΑΤΕΡΕΣ

«Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν»

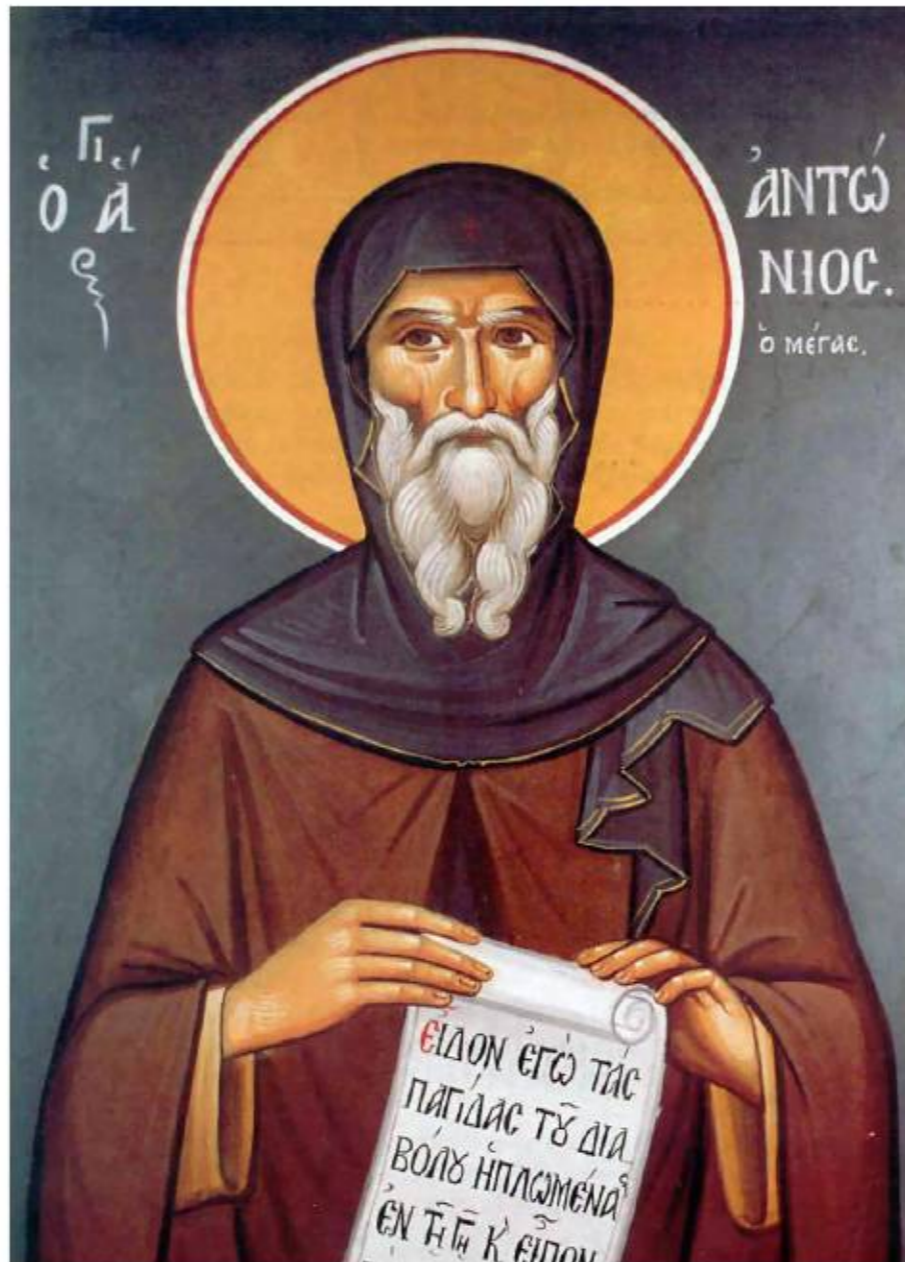
Ἡ παραγγελία αὐτὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἀπευθύνεται πρὸς ὅλους τοὺς πιστοὺς κάθε ἐποχῆς. Στὸν καθένα μας συνιστᾷ ὁ μέγας Ἀπόστολος νὰ δείχνουμε σεβασμὸ καὶ ὑπακοὴν στοὺς πνευματικούς μας πατέρες. Στοὺς κληρικούς μας, τοὺς ποιμένες καὶ διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας μας πού ὡς ὄργανα τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ μᾶς ὁδηγοῦν στὸν δρόμο τῆς σωτηρίας.

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

1. Ἐνας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς «**ἡγουμένους**» καὶ διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας μας ὑπῆρξε ὁ Μέγας Ἀντώνιος. Εἶναι ὁ ἅγιος τῆς ἐρήμου. Νικητὴς τοῦ Διαβόλου καὶ τῶν πειρασμῶν τοῦ κόσμου, ὀλοκληρωτικὰ ἀφιερωμένος στὸν Θεό.

Ἡ παρουσία του, ὁ λόγος του, ἡ συμβουλή του ἦταν τόσο δυνατά, πού ἀνέτρεπαν τὶς παγίδες τοῦ κακοῦ καὶ ἔφερναν ἀποτελέσματα πίστεως καὶ μετάνοιας. Σὲ ὅλη τὴν Αἴγυπτο, σὲ ὅλη τὴν Ἀνατολή, ἔγινε γνωστὸς καὶ ὀνομαστὸς γιὰ τὴν πίστη του, τὴν ἀρετὴ του, τὴν ἀγιότητά του. Ἐργάστηκε καὶ ἀγωνίστηκε γιὰ τὴν στήριξη τῶν πιστῶν καὶ τὴν ἐπέκταση τῆς χριστιανικῆς ἀλήθειας μὲ μοναδικὴ αὐταπάρνηση.

2. Ἡ Ἐκκλησία μας τὸν τίμησε ἐξαιρετικὰ καὶ πανηγυρίζει τὴν μνήμη του. Καὶ μᾶς παρουσιάζει τὴν ἀποστολικὴν περικοπή, πού συνιστᾷ σεβασμὸ καὶ ὑπακοὴν στοὺς ποιμένες καὶ διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας μας. «Ἀδελφοί», λέει ὁ Ἀπόστολος, «νὰ ἔχετε ἐμπιστοσύνη στοὺς πνευματικούς σας πατέρες καὶ νὰ κάνετε ὑπακοή, νὰ ὑποτάσσεσθε σ' αὐτούς. Γιατὶ αὐτοὶ ξαγρυπνοῦν γιὰ τὶς ψυχές σας, ἔχουν εὐθύνη γι' αὐτές, καὶ θὰ δώσουν λόγο».

ΟΙ ΑΛΗΘΙΝΟΙ ΠΟΙΜΕΝΕΣ

1. Οἱ γνήσιοι, οἱ ἀληθινοὶ πνευματικοὶ πατέρες, ἀναλογίζονται τὴν εὐθύνη πού ἔχουν ἀπέναντι στὸν Θεὸ γιὰ τὶς ψυχές τοῦ ποιμνίου τους. Συλλογίζονται τὸν φοβερὸ λόγο πού θὰ δώσουν στὸν δίκαιο Κριτὴ γιὰ τὴν κάθε ψυχὴ. Καὶ γι' αὐτὸ ἀγρυπνοῦν. Ἀγρυπνοῦν καὶ σκέπτονται πῶς νὰ φερθοῦν στὸν κάθε πιστὸ καὶ πῶς νὰ τὸν κατευθύνουν στὸν δρόμο τῆς σωτηρίας. Κοπιάζουν γιὰ νὰ σώσουν τὸ «**ἀπολωλός**», νὰ στηρίξουν τὸν κλονισμένο, νὰ καθοδηγήσουν τὸν ἀδύνατο, νὰ παρηγορήσουν τὸν θλιμμένο, νὰ ὑπηρετήσουν τὸν ἀδελφό.

Προσέχουν νὰ μὴ σκανδαλίσουν ψυχές «**ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανε**».

2. Δὲν τοὺς ἀνῆκει, λοιπόν, ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ὑπακοή μας; Καὶ φυσικὰ τοὺς ἀνῆκει. Ἐφ' ὅσον βέβαια εἶναι καλοὶ «**ποιμένες**» καὶ ὀρθόδοξοι κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου. Ἐφ' ὅσον ὅ,τι μᾶς διδάσκουν εἶναι ὀρθό, ὀρθόδοξο, ἀληθινό, ἠθικὸ καὶ δὲν ἀποβλέπει σὲ τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνο στὴν πνευματικὴ μας ὠφέλεια καὶ οἰκοδομὴ. Πῶς λοιπόν θὰ ἀπειθήσουμε; Πῶς θὰ παρακούσουμε καὶ δὲν θὰ συμμορφωθοῦμε;

Ἐπακοή, λοιπόν, στοὺς «**ἡγουμένους ἡμῶν**» καὶ πειθαρχία. Ἡ ὑπακοὴ αὐτή, πολλὴ χαρὰ καὶ ἐνίσχυση θὰ τοὺς δίνει, ἀλλὰ καὶ ἐμᾶς θὰ ἐξασφαλίζει ἀπὸ τὰ μονοπάτια τοῦ κακοῦ καὶ θὰ μᾶς σώζει ἀπὸ τὶς πλάνες καὶ τὶς αἱρέσεις, στὶς ὁποῖες σήμερα ὄχι λίγοι παρασύρονται. Καὶ τότε σταθερὰ θὰ βαδίζουμε στὴν θεία ἀλήθεια πού ὁ Θεάνθρωπος Κύριος δίδαξε καὶ οἱ ἄξιοι διάδοχοί Του μᾶς προσφέρουν.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

Ἀνεξικακία, μακροθυμία καὶ ὑπομονή

«Ὁ Χριστιανισμὸς διδάσκει τὴν μὴ ἀντίστασιν καὶ τὴν ὑποχωρητικότητα. Ἡ ὑποχωρητικότητα δὲν φουντώνει περισσότερο τὴν ἀρπακτικὴν διαθέσει; Σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν παλαιὸν νόμον τοῦ Ἰσραὴλ ὁ Χριστὸς καθιέρωσε μιὰ νέα τακτικὴ στὸ κεφάλαιο τῆς βίας, τῆς ἀνταποδόσεως. Κατήργησε καὶ αὐτὸν τὸν νόμον τῆς “ταυτοπαθείας”, νὰ ἀνταποδίδει τὰ ἴδια, πὺ ἴσχυε στοὺς Ἑβραίους. Νά, τὴν νομοθετεῖ στὴν ἐπὶ τοῦ Ὁρους Ὁμιλία: “Ἦκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ’ ὅστις σὲ ραπίσει ἐπὶ τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην...” (Ματθ. ε΄, 32-39). Κάτι τέτοιο δὲν εἶναι ἀφέλεια καὶ ἀδυναμία;».

Πράγματι, παράδοξα ἀντηχοῦν στὰ αὐτιά τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου οἱ λόγοι αὐτοῦ τοῦ Κυρίου. Βρισκόμαστε σὲ μιὰ μοναδικὴ διακήρυξιν γιὰ τὴν κατάργησιν τῆς βίας. Ἡ βία δὲν βρίσκει ἐδῶ καμιὰ δικαίωσιν. Ἀπορρίπτεται. Δὲν θεωρεῖται δύναμις, ἀλλὰ πνευματικὴ ἀδυναμία. Δὲν λύνει προβλήματα καὶ ἀντιθέσεις. Τὸ νὰ ὑποστηρίζουμε τὴν βία, εἶναι σὰν νὰ πιστεύουμε, ὅτι ἡ φωτιὰ σβήνει μὲ τὴν φωτιὰ. Λησμονοῦμε, πὺς τὸ κακὸ πὺ ἀνταποδίδεται μὲ τὸ κακὸ, δὲν ἔχει τελειωμὸ.

Τὸ ἐρώτημα ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένει. Καλὰ ὅλα αὐτά, ἀλλὰ εἶναι δυνατὸν νὰ σταθεῖ ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος στὴ σύγχρονῃ κοινωνικῇ ζούγκλῃ τῆς βίας καὶ τῆς ἐκμετάλλευσιν μὲ τὴν ὑποχωρητικότητα;

Ἐκ πρώτης ὄψεως ὅλα ὅσα ζητάει ἐδῶ ὁ Κύριος μᾶς φαίνονται ἀπραγματοποιήτα, ἐπικίνδυνα, ὅπως δῆποτε ἀσύμφορα. Δὲν μᾶς ταιριάζει ἡ συνεχὴς ὑποχωρητικότητα. Νὰ στρέψουμε τὸ ἀριστερὸ μάγουλο, ὅταν μᾶς ραπίζουν στὸ δεξιό. Τὸ θεωροῦμε σὰν δεῖγμα μεγάλῃς ἀδυναμίας. Σὰν ἀπόδειξιν ἀφέλειας, ἂν μὴ καὶ χειρότερο. Μέσα στὴ ζωὴ, σκεπτόμαστε, χρειάζεται στιβαρότητα, δύναμις, ἀντίστασις, πυγμὴ. Αὐτὴν ὑπολογίζουμε οἱ πολλοί, αὐτὴν φοβοῦνται καὶ μπροστὰ σ’ αὐτὴν ὑποχωροῦν. Ὅταν βλέπουν ὑποχωρητικότητα φουντώνει ἡ ἐκμετάλλευσιν. Φουντώνει ἡ ἀρπακτικὴ βουλιμία. Γιὰ νὰ σταθεῖς ὄρθιος πρέπει νὰ φανεῖς ἀνένδοτος, ἀνυποχώρητος. Ἰκανὸς σὲ κάθε περίπτωσιν καὶ μὲ κάθε μέσο νὰ διεκδικεῖς τὰ δικαιώματά σου, τὸ συμφέρον σου.

Ἀνεφάρμοστα, λοιπόν, τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ; Ἀσφαλῶς ὄχι. Πρέπει ὅμως νὰ μὴ σταθοῦμε σὲ μιὰ πρόχειρῃ, ἐπιφανειακῇ θεώρησιν. Κατ’ ἀρχὴν ὁ Κύριός μας δὲν θὰ εἶχε ἀντίρρηση σὲς ἐπιφυλάξεις μας. Δὲν μᾶς θέλει ἀδύνατους, δειλοὺς, μικρόψυχους, μαλθακοὺς. Δὲν θέλει εὐκαίρως ἀκαίρως νὰ θυσιάζουμε ἄκριτα τὸ δίκαιό μας καὶ νὰ προκαλοῦμε τὴν βαναυσότητα καὶ ἀρπακτικότητα τῶν ἐκμεταλλευτῶν.

Τὴν ἐκδίκησιν, τὸ μῖσος καὶ τὴν τυφλὴ ἀνταπόδοσιν θέλει νὰ καταργήσῃ.

Ἄλλωστε δὲν μᾶς ἄφησε ὁ ἴδιος ἓνα τέτοιο παράδειγμα. Μᾶς δίδαξε τὴν ἀνεξικακία. «**Πρῶτος καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ**» (Ματθ. ια΄ 29) ὑπῆρξε σὲ ὅλες τὴς ἐκδηλώσεις Του. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸν ἐμπόδισε νὰ ἀρπάξῃ τὸ μαστίγιον καὶ νὰ διώξῃ ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦ Πατρὸς Του τοὺς βέβηλους ἐμπόρους τοῦ Ναοῦ. Καὶ ὅταν ὁ δοῦλος τοῦ Ἀρχιερέα «**ἔδωκε ράπισμα τῷ Ἰησοῦ**», ὁ Χριστὸς δὲν ἔστρεψε καὶ τὴν ἄλλη σιαγόνα, ἀλλὰ ἤλεγξε τὸν ὑπηρέτη (Ἰωάν. ιη΄ 23).

Αὐτὸ ἐπομένως πὺ περιμένει ἀπὸ ἐμᾶς ὁ Χριστὸς εἶναι νὰ ἐμπνευσθοῦμε καὶ νὰ ἀκολουθήσουμε τὸ φωτεινὸ παράδειγμά Του. Ὁ Κύριος δὲν καταδίκασε καὶ δὲν κατήργησε τοὺς νόμους πὺ συγκροτοῦν καὶ συγκρατοῦν μιὰ εὐνομούμενη κοινωνία. Μιὰ κοινωνία χωρὶς νόμους καὶ χωρὶς τὴν ἔννοια τῆς δικαιοσύνης καὶ χωρὶς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ δικαίου, δὲν θὰ ἦταν κοινωνία ἀνθρώπων, ἀλλὰ ζούγκλα ἄγριων θηρίων. Καταδίκασε ὄχι τὴν ποινικὴ δίωξιν τῶν ἐνόχων, ἀλλὰ τὴν αὐτοδικία, νὰ πάρῃς τὸ δίκιο σου μὲ τὸ σπαθὶ σου, δηλαδὴ τὸ πνεῦμα τῆς ἐκδίκησιν. Ἐπομένως περιμένει ἀπὸ ἐμᾶς ὄχι ἐξάψεις καὶ ἀντιδράσεις, ἀλλὰ ἀνεξικακία, μακροθυμία καὶ ὑπομονή. Νὰ «**μὴ νικώμεθα ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νὰ νικώμεν ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακὸν**» (Ρωμ. ιβ΄ 21). Νὰ μὴν ἀφήνουμε τὸν «φυσικό», τὸν γήινο, τὸν «σαρκικό», τὸν μὴ ἀναγεννημένο ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ παλαιὸν ἄνθρωπο, αὐτὸν πὺ κρύβει μέσα του ὅλη τὴν κτηνώδη ἐκδικητικὴν δύναμιν, νὰ ξεχύνεται ἀσυγκράτητος στὴν παραμικρὴ προσβολή. Θέλει νὰ ἐξουδετερώσουμε τὸ τυφλὸ πάθος τῆς ἐκδίκησιν πὺ ἀχρηστεύει ὅλον τὸν πνευματικὸν δυναμισμό τῆς ψυχῆς.

Εἶπαν καὶ εἶναι σωστό, πὺς τὸ νὰ ἀνταποδίδῃ κανεὶς τὸ κακὸ πὺ τοῦ κάνουν μὲ τὸ κακὸ διεγείρει τὸ ἐκδικητικὸ ἔνστικτον. Νὰ συγχωρεῖ καὶ νὰ δείχνεται μεγαλόκαρδος στὴν προσβολή, αὐτὸ μπορεῖ νὰ διεγείρει καὶ στὸν ἀδικοῦντα εὐγενικὰ συναισθήματα καὶ διάθεσιν ἀλλαγῆς. Καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐπιδίωξιν κάθε πιστοῦ Χριστιανοῦ. Νὰ κερδίσει τὸν πλανημένο ἄνθρωπο μὲ τὴν μακροθυμία. Ἡ πρώτη ἀντίδρασίς μας νὰ μὴν εἶναι ἡ ἀνταπόδοσιν, ἀλλὰ ἡ κατανόησιν, ἡ ἀνωτερότητα, ἡ γενναιοῦτητα. Ἐκεῖ πὺ συναντᾶμε τὸ μῖσος νὰ βάζουμε ἀγάπην. Νὰ ἀφοπλίσουμε τὴν βία, ὄχι μὲ τὴν βία, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀνεξικακία καὶ τὴν μακροθυμία. Νὰ σβήνουμε τὴν φωτιὰ, ὄχι μὲ τὴν φωτιὰ, ἀλλὰ μὲ τὸ νερό. Μὲ τὴν πραότητα πρῶτα κερδίζουμε ἐμεῖς. Ἐτσι χτυπᾶμε τὸ κακὸ στὴν ρίζα του. Ὅπως ἀκριβῶς μᾶς δίδαξε σὲ πολλές περιπτώσεις ὁ κατ’ ἐξοχὴν ἀνεξικακὸς καὶ φιλάνθρωπος Κύριος. «**Λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει**» (Α΄ Πέτρ. β΄ 23). Καὶ ἦταν Παντοδύναμος.

Ὁ Ἐθνομάρτυρας τοῦ Γένους

Α΄

Εἰκοσιπέντε χρόνια κύλησαν ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ἀνέβηκε στὸν Πατριαρχικὸ Θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ε΄ ὡς τὶς 10 Ἀπριλίου τοῦ 1821, ποὺ μαρτύρησε γιὰ τὴν πίστη καὶ τὸ Γένος του.

Καὶ τὰ εἰκοσιπέντε χρόνια τῆς Πατριαρχείας πέρασαν σὲ δυσκολίες, πόνο καὶ ποικίλη προσφορὰ στὸ ποίμνιό του. Δυὸ φορές ἐξορίσθηκε καὶ πέρασε πάνω ἀπὸ δέκα χρόνια στὴν ἐξορία. Ὅσα ὅμως χρόνια ἔμεινε Πατριάρχης, ἦταν χρόνια δημιουργικά, γεμᾶτα ἀγῶνες καὶ θυσίες. Συχνὰ οἱ ἄνθρωποι τοῦ περιβάλλοντός του ἔβρισκαν τὸ πρῶτὸ τὸ στῶμα τοῦ Πατριάρχου ἀνέγγιχτο. Οἱ φροντίδες καὶ οἱ ἀνησυχίες γιὰ τὸ σκλαβωμένο Γένος τὸν ἄφηναν ἄγρυπνο. Ἐγερνε πρόχειρα γιὰ λίγο πάνω σὲ μιὰ ψάθα.

Πρῶτα-πρῶτα φρόντισε γιὰ τὴν ἀνοικοδόμησι τῶν Πατριαρχείων, ποὺ εἶχαν ἐρειπωθεῖ. Χρήματα δὲν ὑπῆρχαν. Συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς τοῦ εἶπαν, ὅτι ἦταν δύσκολο νὰ ἀνοικοδομηθοῦν τὰ κτίρια, γιατί ἤθελαν τεράστια ἔξοδα. Ὁ Πατριάρχης, ὅμως, δὲν κάμφθηκε.

– Τὸ σκέφθηκα κι ἐγώ, τοὺς εἶπε, ἀλλὰ βρῆκα κίολας τὰ χρήματα...

Πῆρε ἀμέσως ἓνα φύλλο χαρτὶ καὶ ἔγραψε πρῶτο τὸ ὄνομά του μὲ ἓνα ποσό, ἀπὸ τὰ λίγα ποὺ κρατοῦσε γιὰ τὶς ἀνάγκες του.

Ὅλοι μιμήθηκαν τὸ παράδειγμά του. Καὶ κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, πρῶτοντες καὶ δημογέροντες πρόσφεραν ἄλλος περισσότερο κι ἄλλος λιγότερα κι ἀνοικοδομήθηκε τὸ Πατριαρχεῖο...

Ἀμέσως μετὰ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ε΄ ἔστρεψε τὴν προσοχή του στὴν ἐκπαίδευση καὶ τὴ μόρφωση τῶν παιδιῶν καὶ τῶν ἐφήβων. Ὑπῆρξε ἓνας πρωτοπόρος σὲ κάθε ἐκπαιδευτικὸ θέμα. Ἐνδιαφέρθηκε γιὰ τὴν ἴδρυση καὶ διατήρηση σχολείων, ὅπως γιὰ τὴ Σχολὴ Συνασοῦ (τῆς παλαιᾶς Ναζιανζοῦ), γιὰ τὴ σχολὴ τῆς Πάτμου, γιὰ τὰ σχολεῖα τῆς Δημητσάνας, τῶν Ἰωαννίνων, τῶν Ἀθηνῶν καὶ γιὰ σχολεῖα ἄλλων περιοχῶν. Μὰ περισσότερο ἐνδιαφερόταν γιὰ τὰ σχολεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἰδιαίτερως γιὰ τὴ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ καὶ γιὰ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα. Συγχρόνως ὁ Ἐθνομάρτυρας ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ε΄ δὲν σταματοῦσε, μὲ ἐγκυκλίους καὶ ἐπιστολές, νὰ ἐνισχύει δασκάλους, παιδαγωγούς, ἐφόρους καὶ δωρητές, νὰ προσφέρουν κόπους καὶ χρήματα γιὰ τὴν προκοπὴ τῆς παιδείας.

Σὲ ἐγκυκλίό του, τοῦ 1807, ἔγραψε ἀνάμεσα σ' ἄλλα, νὰ δείχνουν ὅλοι ζῆλο θερμὸ γιὰ νὰ ἱδρύνουν ἢ νὰ ξαναἱδρύνουν «κοινὰ σχολεῖα τῶν ἱερῶν γραμμάτων καὶ φροντιστήρια τῶν ἐλληνικῶν μαθημάτων... ἵνα ἐπι-

διδῶσι (νὰ ἔχουν καλὴ ἐπίδοση) καὶ προκόπτωσι τὰ τέκνα ἡμῶν... συνιστῶντες καὶ διορίζοντες διδασκάλους ἐπιμελεῖς εἰς ἐκπαίδευσιν καὶ μάθησιν καὶ χρησιμοθηρίαν τῶν διδασκομένων μαθητῶν...».

Καὶ στοὺς προκρίτους τῆς Μάνης ἔγραψε: «Μόνον τὸ φῶς τῆς παιδείας δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὰ ψυχοφελῆ καὶ σωτήρια καὶ περὶ τὸ ζεῖν χρήσιμα...».

Ἦξερε πὼς τὰ παιδιὰ δὲν θὰ μπορούσαν νὰ μορφωθοῦν, ἂν δὲν ὑπῆρχαν τὰ κατάλληλα βιβλία. Ἐπρεπε, λοιπόν, νὰ ἱδρῦσει ἓνα τέτοιο τυπογραφεῖο στὴν Κωνσταντινούπολη. Τὸ πρῶτο τυπογραφεῖο ποὺ εἶχε φέρει τὸ 1624 στὴν Βασιλεύουσα ὁ Πατριάρχης Κύριλλος Λούκαρις, τὸ εἶχαν καταστρέψει οἱ Τοῦρκοι. Μὲ πολλοὺς κόπους καὶ ἀγῶνες κατόρθωσε νὰ ἱδρῦσει πάλι καινούργιο, ποὺ ὀνομάσθηκε «**Πατριαρχικὸ Τυπογραφεῖο**» κι ἀργότερα «**Τυπογραφεῖον τοῦ Γένους**». Ἀπὸ τὸ 1798 ὡς τὸ 1821 τυπώθηκαν χάρις στὶς ἀκούραστες προσπάθειές του, περισσότερα ἀπὸ σαράντα βιβλία μὲ θρησκευτικὸ καὶ ἐθνικὸ περιεχόμενο. Καὶ φρόντιζε τὰ βιβλία αὐτὰ νὰ πηγαίνουν στὰ διάφορα σχολεῖα τοῦ δούλου Γένους γιὰ τὴν ἐκπαίδευση καὶ ἰδιαίτερα τὴν πνευματικὴ τροφοδοσία τῶν μαθητῶν.

Σήμερα ποὺ ἡ παιδεία περνάει ἀνάμεσα σὲ «συμπληγάδες πέτρων», σήμερα, ποὺ τὰ ἰδανικὰ καὶ ἡ χριστιανικὴ Ἀλήθεια ὑποβαθμίζονται στὴν ἐκπαίδευση, τέτοιες μορφές ἔρχονται νὰ μᾶς ἀφυπνίσουν. Γενναῖα, ἥρωικὴ μορφή καὶ ὁ Ἐθνομάρτυρας ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ε΄ θέλει νὰ συνεγείρει μεγάλους καὶ μικρούς. Γιατὶ ζητάει ἀπὸ ἐκπαιδευτικούς καὶ ἐκπαιδευομένους μαζί μὲ τὴ γνώση ποὺ θὰ μεταδίδουν ἢ θὰ παίρνουν, πρῶτα τοὺς «θεϊκοὺς σπόρους» νὰ σπέρνουν καὶ στὶς ἐφηβικὲς ψυχὲς αὐτοῖ νὰ φυτρώνουν. Ὁρα νὰ ἀκούσουμε τὰ λόγια του, ὦρα νὰ μιμηθοῦμε τὸ παράδειγμά του, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ποὺ βρισκόμαστε στὸν κύκλο τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς νέας γενιᾶς... Πολλά, τότε, θὰ διορθωθοῦν στὴν ἀγωγή καὶ καλύτερες ἡμέρες θὰ ἔρθουν γιὰ τὴν παιδεία καὶ τὸ ἔθνος μας...

Μὰ δὲν τελειώνουν ἐδῶ οἱ πολῦτιμες προσφορὲς τοῦ Ἐθνομάρτυρα Γρηγορίου τοῦ Ε΄. Ἀνάγκη νὰ συνεχίσουμε στὸ ἐπόμενο τεῦχος.

**Ὁρα νὰ ἀκούσουμε
τὰ λόγια του, ὦρα
νὰ μιμηθοῦμε τὸ
παράδειγμά του,
κληρικοὶ καὶ λαϊκοί,
ποὺ βρισκόμαστε στὸν
κύκλο τῆς ἐκπαιδεύσε-
ως τῆς νέας γενιᾶς...**

«Τέκνον Τιμόθεε, πιστός ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξι-ος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν

ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
ΙΔ' ΛΟΥΚΑ (ΤΥΦΛΟΥ)
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α' Τιμ. α' 15-17
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιη' 35-43

πᾶσαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ Θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν».

ΕΙΝΑΙ ΔΕΙΓΜΑ ΥΓΕΙΑΣ

«Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ».

Πολὺ εὐστοχα ὀνόμασαν τὸν αἰῶνα μας ὄχι μόνο «αἰῶνα τοῦ ἀτόμου» ἀλλὰ καὶ «αἰῶνα τοῦ ἀτομισμού» καὶ τῆς ἐγωπάθειας. Τὴν ἀλήθεια αὐτὴ τὴν ζοῦμε καθημερινὰ σ' ὅλες τὶς μορφές τῆς σύγχρονης ζωῆς. Στὸ γραφεῖο καὶ στὸ κατάστημα, στὴν γειτονιὰ ἀλλὰ ἀκόμη καὶ μέσα στὴν οἰκογένεια, τὸ ἐγὼ ἔχει στήσει τὴν τυραννία του καὶ ταλαιπωρεῖ τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο. Μέσα, λοιπόν, σ' αὐτὴ τὴν πνιγερὴ ἀτμόσφαιρα τῆς ἐγωπάθειας, παρόμοιες διακηρύξεις μὲ τὴν σημερινή, ποὺ κάνει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, μᾶς φαίνονται παράδοξες. Τί λέει ἡ γιγαντιαία αὐτὴ φυσιογνωμία; **«Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ».** Δηλαδή, ἐγὼ ὁ Παῦλος εἶμαι ὁ πιὸ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος τοῦ κόσμου! Τὸ πράγμα εἶναι ὁμολογουμένως ἐκπληκτικό. Ἡ διακήρυξη ἥρωική, ἀξίζει νὰ τὴν μελετήσουμε.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ

Τί ἦταν ἐκεῖνος, ποὺ ἔγραφε στὸν μαθητὴ του Τιμόθεο, πὼς εἶναι ὁ ἁμαρτωλότερος τῶν ἀνθρώπων; **«Τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς»**, ὁ φλογερὸς κήρυκας τοῦ Εὐαγγελίου, ὁ πρωταθλητὴς τῆς ἀγάπης, ὁ συνεχῶς θυσιαζόμενος γιὰ τοὺς πιστοὺς, ὁ ἅγιος ποὺ ἔφθασε μέχρι τρίτου οὐρανοῦ, τὸ καύχημα τῆς Ἐκκλησίας, ὁ πρῶτος μετὰ τὸν Ἐνα, τὸν Κύριο Ἰησοῦ. Καὶ ὅμως δείχνει τόσο μεγάλη ταπεινοφροσύνη! Καὶ δὲν εἶναι ἡ μοναδικὴ φορά, ποὺ ὁ ἀετὸς τῆς θεολογίας μιλάει τόσο ταπεινά.

Δὲν ἔχανε καμιά εὐκαιρία νὰ διακηρύξει αὐτὸ ποὺ αἰσθανόταν. Ἄλλοτε ὀνομάζει τὸν ἑαυτὸ του **«δοῦλον Ἰησοῦ Χριστοῦ»** καὶ ἄλλοτε **«ἔσχατον πάντων καὶ ἐλάχιστον τῶν ἀποστόλων».** Στὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολή του γράφει πὼς εἶναι ὁ ἐλαχιστότερος ἀπὸ ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς καὶ σήμερα μᾶς λέει αὐτὸ τὸ καταπληκτικό, **«εἶμαι ὁ ἁμαρτωλότερος τοῦ κόσμου».** Εἶχε δίκιο ὁ ἱερός Θεοφύλακτος, νὰ γράφει γεμάτος θαυμασμό: **«Τὸ νὰ φανερώνη καὶ διακηρύσσει ὁ Παῦλος τὸν ἑαυτὸν του, ὡς τὸν πρῶτον ἀπὸ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, αὐτὸ πλέον ὑπερβαίνει κάθε ὄριον ταπεινοφροσύνης».** Καὶ ὅλα αὐτὰ ποὺ ἔγραφε ὁ Ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ, δὲν ἦταν σχήματα λόγου, ἀλλὰ ἔκφραση τῆς βαθύτατης καὶ ἀκλόνητης πίστεώς του γιὰ τὴν δική του ἀναξιότητα καὶ γιὰ τὸ μεγάλο ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὸς ὁ γίγαντας τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ὁ ἐπουράνιος ἄνθρωπος καὶ ἐπίγειος ἄγγελος, ἔγρα-

φε στοὺς Κορινθίους: **«Ἐδόθη μοι σκόλοψ τῆ σαρκί, ἄγγελος σατᾶν, ἵνα με κολαφίζῃ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι»** (Β' Κορ. ιβ' 7). Μοῦ δόθηκε ἰσχυρὴ σωματικὴ δοκιμασία μὲ σκοπὸ νὰ μὴν ὑπερηφανεύομαι. **«Γιὰ νὰ προληφθεῖ ὁ κακοήθης ὄγκος τῆς ὑπερηφανείας καὶ ἐπάρσεως, ποὺ μποροῦσε νὰ ἐκμηδενίσει καὶ ἀπόστολον τοῦ ἀναστήματος τοῦ Παύλου»** παρατηρεῖ ὁ ἀείμνηστος π. Σεραφεῖμ Παπακώστας.

ΕΜΕΙΣ ΤΟΝ ΜΙΜΟΥΜΑΣΤΕ;

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι πολλοὶ συνάνθρωποὶ μας λένε κάτι παρόμοιες φράσεις. Συχνὰ ἀκοῦμε τὸν ἕνα νὰ διακηρύττει πὼς εἶναι ἁμαρτωλὸς ἢ ἀνάξιος κλπ. Παρουσιάζουν ὅμως αὐτοὶ οἱ Χριστιανοὶ μιὰ ἀντινομία. Μόλις τοὺς φερθεῖ κανεὶς ὄχι σὰν νὰ εἶναι πολὺ ἁμαρτωλοὶ ἢ πολὺ ἀνάξιοι, ἀλλὰ ἀπλῶς μόλις σταματήσει νὰ τοὺς προσέχει, δυσανασχετοῦν. Ἀλλάζουν ὄψη. Ἐξανίστανται. Δηλαδή ἀποδεικνύουν μὲ τὴν ζωὴ καὶ τὰ ἔργα τους, ὅτι δὲν εἶχαν ἰδέα περὶ ταπεινοφροσύνης. Ὅτι ὅλα ἦταν μιὰ ταπεινοσχημία μόνο, λόγια χωρὶς ἀντίκρισμα ἐσωτερικό. Τὰ χεῖλη ἔλεγαν ἀλλὰ ἡ καρδιὰ ἦταν ξένη πρὸς τὰ λεγόμενα. Παρουσιάζουν δηλαδή ὑψηλὸ φρόνημα καὶ ταπεινὸ σχῆμα.

Ἔτσι δὲν μποροῦν νὰ ξεφύγουν τὶς ἀπλωμένες παγίδες τοῦ Διαβόλου νὰ νικήσουν τὸν πειρασμὸ καὶ νὰ λάβουν τὸν στέφανο τῆς δόξης, ὅπως τὸν ἔλαβε ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Γι' αὐτὸ χρειάζεται νὰ ἀκουστεῖ ἄλλη μιὰ φορὰ ἡ φωνὴ τοῦ οὐρανοῦ ποὺ λέει: **«Στῶμεν καλῶς· στῶμεν μετὰ φόβου».** Αὐτὴ τὴν φωνή, τὴν ὁποία ὁ ἀρχάγγελος Μιχαὴλ σάλπισε τὴν ὥρα ποὺ ὁ Ἐωσφόρος ἔπεφτε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ συντριβόταν λόγῳ τῆς ὑπερηφάνει-ας του, ἃς τὴν ἀκούσουμε κι ἐμεῖς. Εὐτυχεῖς καὶ μακάριοι εἶναι μόνο οἱ ταπεινοί. Γι' αὐτὸ μόνο ἡ ταπεινοφροσύνη μπορεῖ νὰ εἶναι **«ἡ ἀνάπαυσις τοῦ πνεύματός μας»** (ἅγιος Μακάριος). Αὐτὴ μᾶς κάνει πλούσιους, γιὰ τὴν **«ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι ἀρετὴ τῶν πλουσίων σὲ ἀρετῇ».** Χωρὶς τὴν ταπεινοφροσύνη, ἡ συνεργασία, ἡ οἰκογένεια διαλύεται.

Ἀλήθεια πόσα ναυάγια οἰκογενειακὰ δὲν οφεί-λονται στοὺς σκληροὺς βράχους τοῦ ἐγώ, πάνω στοὺς ὁποίους συντρίβεται τὸ πλοῖο τῆς οἰκογένει-ας; Καὶ πόσα σπίτια δὲν σώθηκαν, τὴν τελευταία στιγμὴ, ὅταν πιάστηκε κάποιος ἀπὸ τοὺς συζύγους στὸ σωσίβιο τῆς ταπείνωσης;

«Τέκνον Τιμόθεε, πιστός ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος· εἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὃς ἐστὶ σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν. Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. Μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ,

ΚΥΡΙΑΚΗ 31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
ΙΕ' ΛΟΥΚΑ (ΖΑΚΧΑΙΟΥ)
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α' Τιμ. δ' 9-15
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιθ' 1-10

ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ. Ἔως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. Μὴ ἀμέλει

τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοὶ διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτέρου. Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπή φανερά ᾖ ἐν πᾶσιν».

Ο ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

«Τύπος γίνου τῶν πιστῶν».

Ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ αὐτὴν ἀκόμη τὴ νηπιακὴ του ἡλικία, ἀντιγράφει καὶ μιμεῖται τοὺς μεγαλύτερους του, τοὺς ἀνωτέρους του. Τὸ παιδί μιμεῖται τοὺς γονεῖς, ὁ μαθητὴς τὸν δάσκαλό του, ὁ ἔφηβος τὸν καθηγητὴ του, ὁ στρατιώτης τοὺς ἀξιωματικούς του, ὁ ὑφιστάμενος τὸν προϊστάμενό του, ὁ Χριστιανὸς τοὺς πνευματικούς ἡγέτες τῆς Ἐκκλησίας. Ἀσυναίσθητως, καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ τῆς προχωρημένης ἡλικίας ἄνθρωπος, τείνει καὶ ἐρευνᾶ νὰ βρεῖ ἓνα τύπο, ἓνα ὑπόδειγμα, γιὰ νὰ τὸ μιμηθεῖ. Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς μαρτυρεῖ τὴν βαριὰ εὐθύνη, πού ἔχουν οἱ μεγαλύτεροι κατὰ τὴν ἡλικία, οἱ ἀνώτεροι κατὰ τὴ θέση καὶ τὴ μόρφωση, οἱ λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας, νὰ παρέχουν τὸν ἑαυτό τους ἄξιο τύπο καὶ καλὸ ὑπόδειγμα. Διὰ τοῦτο, ὄχι μόνο γιὰ τὸν Τιμόθεο, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅλους ἔχει ἰσχὺ ἡ θεόπνευστη ἐντολὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου **«τύπος γίνου τῶν πιστῶν»**.

1. Καὶ δὲν εἶναι ἡ μόνη φορά, κατὰ τὴν ὁποία ὁ ἀπόστολος Παῦλος κάνει λόγο γιὰ τὴν ὑποχρέωση, πού ἔχουν οἱ μεγαλύτεροι νὰ ζοῦν καὶ νὰ φέρονται κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ εἶναι τύπος καὶ παράδειγμα γιὰ τοὺς γύρω τους. Καὶ στὸν ἄλλο μαθητὴ του, τὸν Τίτο, ἐπίσκοπο Κρήτης, παρήγγειλε νὰ παρέχει εἰς ὅλα τὸν ἑαυτό του **«τύπον καλῶν ἔργων»** (Τίτ. β' 7).

Ἐπαινεῖ καὶ ἐγκωμιάζει τοὺς Θεσσαλονικεῖς, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν πίστη καὶ τὴν ἀρετὴ τους, μὲ τὴν ὑπομονὴ καὶ μακροθυμία, πού ἔδειξαν, ὅταν κατεδιώκονταν ἀπὸ τοὺς συμπολίτες τους, ἔγιναν **«τύπος τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ»**. Ἐτσι ὁ ἀπόστολος Παῦλος θέλει τύπους καὶ βλέπει ὡς τύπους ὄχι μόνο τοὺς πνευματικούς ἡγέτες τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἦταν ὁ Τιμόθεος καὶ ὁ Τίτος, ἀλλὰ καὶ τοὺς πιστούς, τὸν κάθε πιστὸ ἰδιαιτέρως.

2. Ἄριστος βέβαια καὶ ἀφθαστος τύπος πρὸς μίμηση, μοναδικὸ καὶ ἀνεπανάληπτο ὑπόδειγμα στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων ὑπῆρξεν ὁ Κύριος. Τὰ πάντα σ' αὐτὸν ἦταν ἄριστα καὶ τέλεια. Ἀπόλυτη ἀρμονία μεταξὺ τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων. Ἐξ ὀλοκλήρου πλήρης ἡ συνέπεια στὸ βίό του. Κατεδίκαζε τὴν ἁμαρτία καὶ δίδασκε τοὺς πάντες νὰ τὴν ἀποφεύγουν μὲ ὅλη τους τὴ δύναμη, αὐτὸς δὲ πρῶτος καὶ μόνος τὴν ἀπέφυγε ἐξ ὀλοκλήρου. Οὔτε ἡ παραμικρότερη σκιά, οὔτε ὁ πλέον ἀδιόρατος μολυσμὸς δὲν σπύλωσε τὴν ἀπαστράπτουσα αὐτοῦ ἀγιότητα. Γι' αὐτὸ καὶ μποροῦσε νὰ λέει πρὸς τοὺς μοχθηροὺς ἐχθρούς του: **«Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας;»** (Ἰωάν. ν' 46).

Ἐξ ἄλλου ὀλόλαμπρη ὑπῆρξε καὶ ὀλοκληρωμένη ἡ ἀρετὴ του. Ἐλαμψε ὡς ὁ ἥλιος ἡ ἀγάπη του, ἡ ταπεινὴ καὶ ἡ πραότητα, ἡ καλοσύνη καὶ στοργὴ του πρὸς ὅλους, ἡ συγχωρητικότητα πρὸς τοὺς ἀποθηριωμένους ἐχθρούς του καὶ τὸ ἀπροσμέρητο πλῆθος τῶν καλῶν ἔργων του.

Ἐδωσε ἔτσι τὸν ἑαυτό του ἄριστο τύπο καὶ τέλειο παράδειγμα. Κατὰ τὸν μυστικὸ δεῖπνο, ἀφοῦ ἔνιψε τὰ πόδια ὅλων τῶν μαθητῶν, καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἰούδα, εἶπε σ' αὐτούς: **«ὑπόδειγμα δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε»** (Ἰωάν. ιγ' 15).

Συγκλονιστικὴ ὑπῆρξε γιὰ τοὺς μαθητὲς ἡ πράξη αὐτὴ τοῦ Κυρίου, ἀνεξάλειπτο τὸ ἀκτινοβόλο του παράδειγμα. Καὶ αὐτοὶ τὸν ἀντέγραψαν καὶ τὸν μιμήθηκαν ὡς τὸν τελειότατο τύπο. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἔγραφε πρὸς τοὺς Κορινθίους: **«παρακαλῶ ὑμᾶς μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καγὼ Χριστοῦ»** (Α' Κορινθ. δ' 16, ια' 1). Μὲ ἀγαθὴ τὴν μαρτυρία τῆς συνειδήσεως εἶχε τὸ θάρρος καὶ αἰσθανόταν τὴν ὑποχρέωση νὰ προβάλλει τὸν ἑαυτό του στοὺς Χριστιανούς πρὸς μίμηση καὶ νὰ συνιστᾶ νὰ τὸν ἔχουν ὡς τύπο, ὅπως αὐτὸς τύπο καὶ ἰδανικὸ του εἶχε τὸν Κύριο. **«Αὐτά, γράφει, πού ἐμάθατε καὶ παρελάβετε καὶ ἔχετε ἀκούσει ἀπὸ τὴν προφορικὴν μου διδασκαλίαν καὶ αὐτὰ πού εἶδατε εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν καὶ συμπεριφοράν, αὐτὰ νὰ πράττετε»** (Φιλιπ. δ' 9).

3. Κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ἀποστόλων καὶ μὲ πρότυπο τὴν τελειότητα τοῦ Θεανθρώπου ἔζησαν, ἀγωνίστηκαν καὶ προόδευσαν σὲ ἀγιότητα ἀνυπολόγιστα ἑκατομμύρια Χριστιανῶν, ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ μέχρι καὶ τῶν ἡμερῶν μας. Καὶ αὐτοὶ βροντοφωνοῦν πρὸς ὅλους μας καὶ πρὸς τὸν καθένα μας ἰδιαίτερα, **«τύπος γίνου τῶν πιστῶν»**. Καὶ πρῶτιστα πάντων τύπος καὶ ὑπόδειγμα γιὰ τοὺς πιστούς, καὶ γιὰ τοὺς ἄπιστους ἀκόμη, πρέπει νὰ γίνουν καὶ νὰ εἶναι οἱ πνευματικοὶ ἡγέτες τῆς Ἐκκλησίας.

Αὐτοὶ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον ἔχουν ἱερώτατη καὶ βαριὰ ὑποχρέωση νὰ εἶναι, ὅπως γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, **«ἀνεπίληπτοι, σώφρονες, κόσμιοι, φιλόξενοι, διδακτικοί, ἄμαχοι, ἀφιλάργυροι, ἐπιεικεῖς»**. Νὰ ἐπιδιώκουν καὶ νὰ ἔχουν στόλισμά τους τὴν **«δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην»**. Νὰ εἶναι **«ἥπιοι, ἀνεξίκακοι»**, μὲ πνεῦμα καὶ μὲ τρόπο πραότητος νὰ παιδαγοῦν τοὺς παρεκτρεπόμενους. Νὰ μὴν εἶναι **«αὐθάδεις, ὀργίλοι, πάρονοι, πλῆκται, αἰσχροκερδεῖς»**, ἀλλὰ **«φιλάγαθοι, δίκαιοι, ὄσιοι, σώφρονες, ἐγκρατεῖς»**. Νὰ ἔχουν μεταξύ τους καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους **«ἀγάπην ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου»** καὶ ὅσα ἄλλα προσόντα γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος γιὰ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς.

Εὐλογία Θεοῦ θὰ εἶναι ὁ ἐνάρετος ἀρχιερέας γιὰ τὴν ἐπαρχία του, ὁ καλὸς ἱερέας γιὰ τὴν ἐνορία του, ὁ ἅγιος πνευματικὸς ἡγέτης γιὰ τὴν κοινωνία. Ἀλλὰ καὶ ὁ καλὸς οἰκογενειάρχης γιὰ τὴν οἰκογένειά του, ὁ εὐσυνείδητος ἐκπαιδευτικὸς γιὰ τοὺς μαθητὲς του, ὁ πολιτικὸς γιὰ τὸ ἔθνος, ὁ ἄρχοντας γιὰ τοὺς πολίτες.

Ἡ ἀγάπη μας εἶναι ἀληθινή;

Τὸ πρῶτὸ ἀνοίξα τὸ βιβλίον τοῦ Θεοῦ, τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιον. Ἐκεῖ διάβασα γιὰ τὴν ἀγάπην τοῦ οὐράνιου Πατέρα μας. Ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς σημείωνε: **«οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ ἔδωκεν»** (Ἰωάν. γ' 16). Τὸ ἀπόγευμα ἔκανα ἓνα περίπατον στὴν παραλία. Εἶδα μία μητέρα ποὺ ἔσφιγγε στὴν ἀγκαλιά της τὸ χαριτωμένο ἀγγελούδι της. Ἡ ἀγάπη τῆς μάνας σὲ μιὰ χαρακτηριστικὴ εἰκόνα. Τώρα ρίχνω τὸ βλέμμα μέσα μου. Κοιτάζω τὸ ἐσωτερικόν μου. Διαπιστώνω ὅτι εἶμαι πρόθυμος νὰ ἀγαπήσω τὸν κόσμον ὁλόκληρον, νὰ θυσιάσω καὶ τὰ συμφέροντά μου ἀκόμη γιὰ τὴν κοινωνία. Δὲν μπορῶ ὅμως νὰ ὑποφέρω τὸν διπλανόν μου. Βλέπω τὸν γείτονά μου, τὸν συγγενῆ μου, γιατί ὄχι καὶ τὸν ἀδελφόν μου ἀκόμη, σὰν ἓνα ἐμπόδιον στὴν προσωπικὴ μου προκοπή. Αὐτὸ αἰσθάνομαι ὅτι οὐσιαστικὰ μὲ βλάπτει. Μὲ ἐμποδίζει νὰ εἶμαι ἓνας χρήσιμος ἄνθρωπος στὴν κοινωνία.

Πολλὰ μέχρι σήμερον εἶπα γιὰ τὴν πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. Καθὼς ὅμως βυθίζω τὴ σκέψη μου στὴν πρωινὴ ἀγιογραφικὴ μελέτη, στὴ στοργὴ τῆς μάνας καὶ στὴν παρατήρηση τοῦ ἑαυτοῦ μου, διαπιστώνω ὅτι κάπως διαφορετικὰ τοποθετῶ τὴν ἀγάπην, ποὺ εἶναι τὸ Α καὶ Ω τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Τόση ἀγάπην ἔχουμε, ὅση δίνουμε. Ὅσο πιὸ πολὺ ποθοῦμε νὰ δώσουμε ἀγάπην, τόσο πιὸ πολὺ αὐξάνει μέσα μας ἡ ἀγάπη, τόσο πιὸ πλουσιότεροι, πιὸ ἀληθινοὶ γινόμαστε. Τόσο νιώθουμε ὅτι ὑπάρχουμε, ὅτι ζοῦμε πραγματικά. Ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ ζωὴ. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Κύριος ἔχει μιὰ τόσο ἀπέραντη ἀγάπην, γι' αὐτὸ εἶπε: **«ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδός... καὶ ἡ ζωή».**

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς ποὺ ἔπλυνε τὰ πόδια τῶν μαθητῶν του καὶ ταπεινώθηκε μέχρι σταυροῦ, μᾶς εἶπε πῶς οἱ **«ἔσχατοι»** γίνονται πρῶτοι. Καὶ **«ἔσχατοι»** εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ δὲν κράτησαν τίποτα γιὰ τὸν ἑαυτό τους, ἐκεῖνοι ποὺ ὅλα τὰ ἔδωσαν καὶ τὸ μόνο ποὺ κράτησαν ἦταν ἡ ἐπιθυμία νὰ δίνουν.

Ὁ Κύριος ἀγάπησε **«εἰς τέλος»** τοὺς μαθητὲς του. Δηλαδή μιὰ τέλεια ἀγάπη, ὅπως καὶ τὸν κόσμον ὁλόκληρον. Ἐμεῖς πολλὰς φορὰς ἀγαπήσαμε μὲ ὑπολογισμούς, γι' αὐτὸ καὶ ἡ **«ἀγάπη»** μας εἶναι ἀτελής. Ὁ Κύριος ἀπὸ πλοῦσια καὶ ἄπειρη ἀγάπην τὰ ἔδωσε ὅλα. Καὶ τὴ ζωὴν τοῦ ἀκόμη προσέφερε γιὰ τὴ σωτηρίαν μας. Ἐμεῖς ὅμως ἀγαπήσαμε τόσο λίγο, τόσο περιορισμένα καὶ μὲ τόσο ἰδιοτελεῖς ὑπολογισμούς! Πάντα ζητᾶμε κάποιο ἀντάλλαγμα. Μολύνουμε τὴν ἀγάπην μας μὲ σκέψεις καὶ διαλογισμούς, ποὺ δὲν ἐγκρίνει ὁ Κύριος.

Λιγοστεύουμε ἢ αὐξάνουμε τὴν ἀγάπην μας, ἀνάλογα μὲ τὴν ἀνταπόκρισιν τοῦ ἄλλου. Ποιὸς μπορεῖ τότε νὰ ἀρνηθεῖ ὅτι αὐτὴ ἡ ἀγάπη μας δὲν εἶναι ἀληθινή; Εἶναι ἀγάπη ἀτελής;

Ἡ ψυχὴ ὅμως ζητᾶ καθαρότερη, ἀγνότερη ἀγάπην. Καὶ ἐκείνη ποὺ δίνει καὶ ἐκείνη ποὺ παίρνει. Πῶς θὰ τὸ κα-

τορθώσῃ ν' ἀνέβῃ αὐτὸ τὸ σκαλοπάτι γιὰ νὰ ἀναπνεύσῃ αὐτὸ τὸ ζωογόνον ὄξυγόνον τῆς ζωντανῆς, τῆς εἰλικρινῆς, τῆς ἀνιδιοτελεῆς, τῆς ἀσκίαστῆς ἀγάπης; Πῶς θὰ ἐπιτύχῃ νὰ ἀποτινάξῃ ὅλη τὴ σκόνην, ποὺ ἐπικάθεται στὶς καρδιὰς μας καὶ μᾶς θολώνει τὰ αἰσθήματα καὶ σκιάζει τὸν οὐρανὸν τῆς ψυχῆς μας;

Ἀσφαλῶς Ἐκεῖνος ποὺ εἶναι ἡ προσωποποίηση τῆς ἀγάπης καὶ ἡ πηγὴ τῆς μεγάλης καὶ ἀληθινῆς ἀγάπης, μπορεῖ νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ νὰ μεταδώσῃ στὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου τὸ μύρον αὐτοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ποὺ τόσο διψᾷ ἡ καρδιά μας.

Ἄν ὁ σύγχρονος κουρασμένος καὶ ἀπογοητευμένος ἄνθρωπος, ποὺ ἀσφυκτιᾷ φυλακισμένος στὸν στενόψυχο ἀτομισμὸν του, ἀποφάσιζε νὰ σπάσῃ τὰ δεσμὰ τοῦ ἐγωκεντρισμοῦ του, τότε θὰ εὑρίσκε τὴν ἀνιδιοτελεῆ προσφορά, τὴ γνήσια ἀγάπην, τὴ λύσιν τοῦ ψυχικοῦ δράματός του. Ἡ ἀγάπη γεμίζει καὶ ἰκανοποιεῖ ὅσο τίποτε ἄλλο τὴν ψυχὴν καὶ δημιουργεῖ τὰ πιὸ δυνατὰ καὶ ὁμορφα βιώματα. Αὐτὴ **«ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει»**. Εἶναι ἡ ἀγάπη, ποὺ ἔφερε ὁ Χριστὸς στὴ γῆν μας. Τὸ εὐκράτο κλίμα, ὄχι μόνο γιὰ ὁμαλοποιημένες ἀνθρώπινες σχέσεις, ἀλλὰ καὶ γιὰ μιὰ καλύτερην ψυχικὴν ὑγείαν καὶ ἰσορροπία.

ZOH

Ἐκδόσεις Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν.

Ἐργασιὸν Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ZOH»

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδότης: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ZOH» Σ.Α., Ἰπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Τηλ.: 210 64 28 331, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ἰπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Ἐκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρνῶν.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lychnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 10 €

Ἀποστέλλεται μὲ ἐπιταγὴν ἢ εἰς γραμματόσημα εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Περιοδικοῦ:

Ἰπποκράτους 189, 114 72 ΑΘΗΝΑΙ ἢ καταβάλλεται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα μας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ) Γιὰ ὅλες τὶς χώρες: 25 € Κύπρος: 15 €

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΘΕΟΔ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
(1770 - 1843)

1

Α' ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ

Τὴ χρονιά τῆς ἐπανάστασης τοῦ Ὁρλώφ, στὰ 1770, γεννήθηκε ὁ Κολοκοτρώνης πάνω σὲ μιὰ πλαγιά, στὸ Ραμαβούνι τῆς Μεσσηνίας, Δευτέρα τοῦ Πάσχα. Στὸ θυματομορφοποιημένο ἀέρα τοῦ βουνοῦ πῆρε τὴν πρώτη ἀνάσα ὁ μικρὸς Θεοδωράκης. Οἱ φλόγες τῆς Τρίπολης ἦταν τὸ πρῶτο φῶς π' ἀντίκρουσε. Ἡ βουὴ τῶν ἀρμάτων τὸ νανούρισμά του.

Ὅταν πῆγαν τὰ συχαρίκια στὸν παπποῦ, γιὰ τὸ ἀγοράκι, ὁ γέρο-Γιάννης Κολοκοτρώνης, ποὺ εἶχε πολεμήσει μ' ὅλη τὴν ἡλικία του καὶ σὲ τοῦτο τὸν ξεσηκωμό, βαθιὰ πικραμένος, ἀπελπισμένος ἀπὸ τὴν ἀποτυχία, δὲν ἔδειξε καμιὰ χαρά. Ἐβλεπε τὴν γέννηση καινούργιου ραγιά.

– Τοῦτο τὸ παιδί θὰ παντρευτεῖ, τοὺς εἶπε στενάζοντας καὶ θὰ κάνει παιδιά κι ἐγγόνια καὶ πάλι λευτεριά δὲν θὰ δοῦμε.

Δὲν μποροῦσε ποτὲ νὰ βάλει μὲ τὸ νοῦ του πῶς τὸ ἐγγονάκι, ποὺ γεννήθηκε κυνηγημένο ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἀπ' αὐτὴ τὴν κοιλιὰ τῆς μάνας του, θὰ διεκδικοῦσε, μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι, σὲ πενήντα χρόνια, τὰ προαιώνια αἵματα καὶ τὸν κατατρεγμὸ τῆς γενιᾶς καὶ τοῦ ἔθνους του, πρῶτος ἀρχηγὸς στὸ μεγάλο ἀγῶνα!

Κλειστὸς καὶ σκοτεινὸς ἦταν ὁ πύργος τῆς Καστάνιτσας στὴ Μάνη, μὲ τοὺς χοντροὺς τοίχους, ὅπου πέρασε ὁ Κολοκοτρώνης τὰ παιδικὰ του χρόνια. Μέσα ἀπὸ τὴν πολέμιστρες πρωταντίκρουσε τὸν κάμπο καὶ τὸν οὐρανό. Κάστρο ἦταν ἡ γλάστρα ποὺ ἀνάσπασε τὸ γερὸ πολεμικὸ βλαστάρι. Στὸ σχολεῖο τῆς ἀγρίας μάχης, τῶν αἱμάτων καὶ τῶν δακρύων ἔμαθε τὸ ἀλφάβητο τῆς ζωῆς ὁ αὐριανὸς ἀρχιστράτηγος τοῦ Μωριά. Οἱ πνιγμένοι στεναγμοὶ τῆς μάνας του, τὸν ἔκαναν νὰ σηκώνει συχνὰ τὰ μάτια του σὲ αὐτήν. Οἱ πιὸ βαριὲς φροντίδες συννέφιαζαν τὴ μορφὴ τῆς καπετάνισσας. Ὁ πατέρας ἔλειπε μακρὰ. Εἶχε ντουφέκι, ἐδῶ κι ἐκεῖ μὲ τοὺς Ἀρβανιτάδες. Ἀφοῦ πνίγηκε τὸ κίνημα τοῦ Ὁρλώφ κρατημὸ δὲν εἶχαν. Γίνθηκαν ὀργὴ Θεοῦ γιὰ τοὺς ραγιάδες. Σκότωναν ἀράδα. Ὁ πατέρας τοῦ Κολοκοτρώνη γύριζε, χτυπώντας αὐτὰ τ' ἀγρίμια.

Μιὰ Λαμπρή, ποῦτρωγαν τὸ ἀρνὶ στὸν πύργο, ἄκουσε, γιὰ πρώτη φορά, Μανιάτες, νὰ τραγουδοῦνε τὴ δόξα τοῦ πατέρα του, ποὺ σκότωσε τὸν τρομερὸ Μέτς-Ἀράπη.

Ἡ καρδιά λαχτάρειζε στὰ στήθη τοῦ κλεφτόπουλου, ὅταν πρωτάκουσε δημοτικὰ τραγούδια, ποὺμίλαγαν γιὰ τὴ δόξα τῶν προγόνων του.

Τὸν γέρο-καπετάνιο τὸν ἔβλεπαν ἀραιὰ καὶ ποὺ στὸν πύργο. Μὰ ὅταν ἔφθανε γινόταν χαρὰ μεγάλη. Ἡ καπετάνισσα μὲ δάκρυα τὸν καλοσῶριζε. Τὰ παιδιά ἔκαναν σὰν τρελά. Ὁ Θεοδωράκης ἔτρεχε στὴν ἀγκαλιά του. Τὸν θαύμαζε ἀμίλητος. Γίγαντας τοῦ φαινόταν.

Πασπάτευε τὰ γιγαγάνια του, πάσχιζε νὰ σηκώσει τὴν βαριὲς πιστόλες του. Τὸν χειμῶνα ἔμενε περισσότερο κοντὰ τοὺς ὁ καπετάνιος. Μόλις ὅμως κοντοζύγωνε ἡ ἀνοιξη καὶ φούντωνε τὸ κλαρί, πάει πιά τὸν ἔχαναν. Τὴν νύκτα ποὺ κοιμόντουσαν τὰ παιδιά, ἔζωνε τ' ἄρματα καὶ γλυστροῦσε. Γιὰ καιρὸ τοὺς τῶκρυβε ἡ καπετάνισσα. Ἀναστέναζε ὁ Θεοδωρὴς ποὺ περνοῦσαν οἱ ἡμέρες χωρὶς νὰ βλέπει νὰ ἔρχεται πίσω. Πότε θὰ μεγάλωνε κι αὐτός, νὰ ζῶσει τὸ σπαθί, νὰ πάει κοντὰ του, στὰ ψηλὰ βουνά!..

Τὸν Ἰούνιο τοῦ 1780 οἱ Τούρκοι ζώνουν ἀπὸ παντοῦ τὸν πύργο τῆς Καστάνιτσας. Ὁ Ἀλήμπεης, ἐπὶ κεφαλῆς, ἕξι χιλιάδων στρατιωτῶν, τοὺς παραγγέλλει νὰ στείλουν ὁμήρους τὰ παιδιά καὶ νὰ σηκωθοῦν νὰ φύγουν.

Ἡ μάχη τότε ξέσπασε σὰν θύελλα. Πολλὰ πυροβόλα καὶ χιλιάδες ὅπλα χτυποῦσαν ἀπὸ παντοῦ τὸν πύργο. Ἀπ' τὴν πολέμιστρες τὰ παλικάρια θέριζαν τοὺς Τούρκους. Οἱ γυναῖκες, τὰ παιδιά, ὁ μικρὸς Θεόδωρος, ὅλοι τοὺς βοηθοῦσαν. Τοὺς ἔδιναν νερὸ νὰ πιοῦν. Τοὺς κουβαλοῦσαν τὰ φυσέκια.

Ὅταν νύχτωνε πιά γιὰ τὰ καλά, ὅλα ἦταν ἔτοιμα γιὰ τὴν ἔξοδο. Τὰ μεσάνυχτα ἀνοιξαν τὴν πόρτες οἱ πολιορκημένοι καὶ ρίχτηκαν ἔξω μὲ τὰ σπαθιά. Τὰ παιδιά κρατώντας γερὰ ἀπὸ τὰ χέρια τὴν μανάδες τοὺς ἀλαφιασμένα, πέρασαν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ γιγαγάνια τῶν Τούρκων. Σὲ μιὰ στιγμή ὁ πατέρας τοῦ Θεόδωρου λαβῶθηκε. Σύρθηκε πιὸ πέρα καὶ ἔπεσε σὲ μιὰ ρεματιά.

Ἡ μάνα, ὁ μικρὸς Θεόδωρος κι ὁ μπάμπας του γλύτωσαν στὴ δυτικὴ Μάνη καὶ κρύφτηκαν σ' ἕνα χωριό, στὴ Μηλιά. Πρῶτη τους δουλειὰ ἦταν νὰ γυρέψουν καὶ νὰ βροῦν τὰ ἄλλα τοὺς παιδιά, τὸν Γιάννη, τὸν Χρῆστο καὶ τὸν Νικόλα.

Ὁ πατέρας τοῦ Θεόδωρου γύριζε στὸ λόγγο. Ἡ λαβωματιά, τὸ αἷμα ποῦτρεχε, τοῦφεραν ἀβάσταχτη δίψα. Ἐψαχνε γιὰ νερό. Ἐπεσε ἀπάνω σὲ ἑπτὰ Τούρκους. Τοῦ ρίχτηκαν ἐπάνω καὶ τὸν σκότωσαν. Ἐτσι σκότωσαν κι ὅλους τοὺς μπαρμπάδες του. Τὸ Κολοκοτρωναῖκο ἦταν τώρα πιά ἕνα ὀρφανοτροφεῖο. Ἡ χήρα μάνα ρίχτηκε στὴ δουλειὰ γιὰ νὰ ἀναθρέψει τὰ παιδιά. Ξενοῦφαινε κι ἔκοβε ξύλα. Τὰ ἔκανε δεμάτια καὶ τὰ ἔδινε στὸ Θεοδωράκη. Αὐτὸς τὰ κατέβαζε στὴν Τρίπολη. Τὸ ζῶο γλίστρησε στὸ καλντερίμι, παραπάτησε σὲ μιὰ λούμπα βρωμόνερα καὶ τινάχτηκαν, πιτσιλίστικαν στὰ ροῦχα κάτι Τούρκων, ποὺ περνοῦσαν. Ἐνας ἀπὸ αὐτούς, ἀγριεμένος, τὸν μπάτσεισε δυὸ φορές. Ὁ Κολοκοτρώνης –δεκατριῶν χρονῶν– τὸν κοίταξε μὲ βουρκωμένα μάτια... Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη δὲν ξαναπῆγε στὴν Τρίπολη. Μπῆκε γιὰ πρώτη φορά ἀπὸ τότε, τὸ Εἰκοσιένα, στρατηγὸς τῶν Ἑλλήνων, πορθητῆς κι ἐκδικητῆς.

(Συνεχίζεται)

Η ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ

Τεράστιες προκλήσεις επέβαλε στο εκπαιδευτικό μας σύστημα ή ανάγκη εφαρμογής της τηλεκπαίδευσης για το χρονικό διάστημα που τα σχολεία παραμένουν κλειστά για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας. Άσχετα από το πόσο ικανοποιητικός θα μπορούσε να αξιολογηθεί ο βαθμός ανταπόκρισης σε αυτές τις προκλήσεις, υπάρχουν κάποιες αλήθειες που κανένας δεν μπορεί να αρνηθεί: Πρώτη αλήθεια είναι ότι η δια ζώσης διδασκαλία των μαθητών από τους εκπαιδευτικούς μέσα στη φυσική τάξη είναι και αποδεικνύεται αναντικατάστατη. Δεύτερη αλήθεια ότι υπάρχουν μεγάλες ανισότητες στην πρόσβαση στη γνώση, που η τηλεκπαίδευση είτε επιτείνει είτε απλώς αναδεικνύει. Άλλα υπάρχει και μια ακόμη μεγάλη αλήθεια, για την οποία προειδοποιούσε ήδη σε άρθρο του γραμμένο προδ είκοσαετίας ο καθηγητής κ. Γ. Μπαμπινιώτης: «*Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών προϋποθέτει την ύπαρξη αξιόλογων και αξιόπιστων εκπαιδευτικών προγραμμάτων*» (έφ. Τό Βήμα, 3/12/2000). Δεν αρκεί να στήνεις εκπαιδευτικούς και μαθητές μπροστά σε μια οθόνη, απαιτώντας από τους μόνους να «βγάλουν τα κάστανα από τη φωτιά», από τους δε να φιλοτιμηθούν και να μην καταλήξουν να... παριστάνουν ότι κάνουν μάθημα (και μάλιστα με κλειστές κάμερες και μικρόφωνα, για να μην υπερφορτώνεται το δίκτυο)... Οί νέες τεχνολογίες είναι μέσο, όχι πανάκεια. Και για τη σωστή αξιοποίηση αυτού του μέσου επιβάλλεται εξ όρισμού ή προετοιμασία επιμελημένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Άλλα αυτό είναι δύσκολο! Είναι, τελικά, ο μεγάλος αγώνας που έχει μπροστά του ο άνθρωπος ανέκαθεν μόν, αλλά ιδιαίτερα στην εποχή μας, με όλο και νέες αφορμές: ο αγώνας για την ουσία, όχι για το φαίνεσθαι· για το περιεχόμενο, όχι για το περιτύλιγμα.

ΤΑ ΚΡΥΦΑ ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ "BRAIN DRAIN"

Μία από τις μεγαλύτερες πληγές που έχει αφήσει πίσω της ή δεινή οικονομική κρίση, που επί περισσότερο από μία δεκαετία ταλανίζει τη χώρα μας, είναι το λεγόμενο "brain drain". Κατά την τελευταία δεκαετία, υπολογίζεται ότι ή χώρα μας έχει χάσει περί τα δεκαπέντε δισεκατομμύρια ευρώ, από τη φυγή στο έξωτερικό 450.000 επιστημόνων! Πρόσφατη όμως έρευνα, ή Έκθεση για την Αξιολόγηση των ΑΕΙ, έρχεται να αποκαλύψει μια άλλη, μεγάλη αλήθεια: ότι πίσω από αυτή τη δραματική διαρροή επιστημόνων στο έξωτερικό δεν κρύβονται μόνο αίτια οικονομικής φύσεως, αλλά και οί ανίατες πληγές του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος: ή έλλειψη αξιοκρατίας, ή πελατοκρατία, ή απουσία οράματος και στρατηγικής σε έθνικό επίπεδο, ή δυσκολία στην έναρμόνιση συστημάτων εκπαίδευσης. Η αποκάλυψη έχει μεγάλη σημασία. Διότι ή διάγνωση των αιτίων του προβλήματος υποδεικνύει και τον δρόμο για τη θεραπεία του.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

Σύμφωνα με μελέτες επί των λυμάτων της Άττικής που καταλήγουν στην Ψυττάλεια, το 2020 παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση στη χρήση ψυχοφαρμάκων και αντικαταθλιπτικών ουσιών. Πρόκειται για μια αύξηση μέχρι του επιπέδου του 60% σε σχέση με το 2019. Τα εύρηματα δεν είναι βεβαίως άσχετα με την κρίση της πανδημίας του κορωνοϊού και τους περιορισμούς για την αποτροπή της εξάπλωσής του, συνέπεια των οποίων εντάθηκαν οί αγχώδεις και καταθλιπτικές συμπεριφορές, είτε λόγω μοναξιάς, είτε λόγω οικονομικών προβλημάτων, είτε λόγω φόβου για τον κορωνοϊό, είτε λόγω όλων αυτών μαζί. Άνάλογη αύξηση περί το 60% σε σχέση με το προηγούμενο έτος παρατηρήθηκε και στη χρήση κοκαΐνης (βεβαίως, πρόκειται για ένα ναρκωτικό που αφορά έναν πολύ περιορισμένο αριθμό ανθρώπων, με μεγάλη οικονομική δυνατότητα, αλλά αυτό ακριβώς καταδεικνύει ότι το άγχος, ή ανασφάλεια και ο φόβος αφορούν τους πάντες). Όμοίως, σύμφωνα με τα συμπεράσματα για την Ελλάδα της Παγκόσμιας Μελέτης Υγείας και Λειτουργικότητας σε Περιόδους Μεταδοτικών Λοιμώξεων (Μελέτη COH-FIT), παρατηρείται σημαντική (και μάλιστα υψηλότερη απ' ό,τι σε άλλες χώρες) αύξηση των επιπέδων στρες, μοναξιάς και θυμού. Αυτή είναι ή άλλη όψη της πανδημίας. Και αυτή ή άλλη όψη της πανδημίας μάς αποκαλύπτει μια μεγάλη αλήθεια: "Οτι δεν χρειαζόμαστε μόνο φάρμακα και έμβόλια για το σώμα. Χρειαζόμαστε επίσης φάρμακα και έμβόλια για την ψυχή.

ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΜΕΙΝΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΑΜΕΤΟΧΟΣ

Άνάμεσα στις γεμάτες ουσία και συμβολισμό πράξεις που έρχονται στο φως της δημοσιότητας στο πλαίσιο του πολέμου ενάντια στην πανδημία του κορωνοϊού, ξεχώρισε ή έθελοντική μετάβαση λίγο μετά τα μέσα Νοεμβρίου δέκα νοσηλευτριών με ειδικευση στις ΜΕΘ από την Κρήτη στη Θεσσαλονίκη, ή οποία βρισκόταν «στο μάτι του κυκλώνα» της πανδημίας στη χώρα μας. Επρόκειτο για μια πράξη όχι μόνο προσφοράς, αλλά και αυταπάρνησης μπροστά στον κίνδυνο. Είναι χαρακτηριστικά τα όσα δήλωσε μία εξ αυτών, ήλικίας μόλις 25 ετών, νοσηλεύτρια και αθλήτρια, στο Αθηναϊκό και Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων: «*Αγαπάω το επάγγελμά μου, αγαπάω τον έθελοντισμό και σίγουρα τον συνάνθρωπο. Σε αυτή την εποχή δεν μπορεί να μείνει κανείς αμέτοχος*». Και πάλι: «*Δεν μπορώ να κρύψω το ότι φοβήθηκα αρκετά... Άλλα πρέπει να ξεπεράσουμε τους φόβους μας. Πρέπει να σταθούμε δίπλα στον συνάνθρωπό μας που έχει ανάγκη. Είτε αυτός είναι ένας νοσηλευόμενος, είτε ιατρός-νοσηλευτής*». Πλάι στα στρεβλά και νοσηρά πρότυπα που προβάλλονται στην εποχή μας, δεν λείπουν και τα παραδείγματα αρετής και ήθους. Εμείς οφείλουμε απλώς να κάνουμε την επιλογή μας.

